Poštnina plačana v gotovini
Leto XXI. V. Ljubljani, dne 12. maja 1938. Posamezna štev. Din 1·—
Št. 19.

DOMOVINA

Upravništvo »Domovine v Ljubljani — Knafljeva ulica 5
Uredništvo »Domovine« — Knafljeva ulica štev. 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 din, polletno 18 din, celoletno 36 din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 din, polletno 24 din, celoletno 48 din. Amerika letno 1 dolar. Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Za pismenost se pri nas vse premalo stori

Iz nedavnega predavanja g. Ljubića v Ljubljani povzemamo:

Pismen človek uživa večji ugled pri drugih ljudeh. Prav tako je deležen pismen narod pri drugih narodih večje veljave. Že leta 1910. so bili na Francoskem izmed 100 prebivalcev nepismeni samo trije, na Angleškem in Holandskem po eden, v Švici izmed 1000 prebivalcev komaj pet, na Švedskem trije, na Danskem dva, v Nemčiji celo izmed 10.000 samo dva. Od Slovanov so toliko napredni samo Čehi, pri katerih je znašala nepismenost v letu 1930 samo malo nad sedem odstotkov, med tem ko ne znaša danes štirih odstotkov.

Za Čehi pridejo Slovenci, ki imajo le pet in pol odstotka nepismenih.

Na Hrvatskem je stanje nepismenosti žalostno, dasi je sicer v zadnjih desetletjih nepismenost napredovala. V letu 1869. je bilo okroglo 81 odstotkov nepismenih, v letu 1900. 54 odstotkov, v letu 1921. 32 odstotkov in leta 1931. 27 odstotkov nepismenih. Nepismenost se je torej v tem času znižala za okroglih 54 odstotkov, kar pomeni, da letno v tem času ni padla niti za en odstotek. Največji napredek se je pokazal v razdobju let 1890. do 1900, in let 1910. do 1921., ko je iznašal okroglo 13 odstotkov. Najmanjši napredek, za okroglih šest odstotkov, je pokazalo razdoblje let 1921. do 1931. Vzrok te nepismenosti na Hrvatskem je v pomanjkanju šol in učiteljev. V šolskem letu 1934.-35. zaradi pomanjkanja šol ni bilo mogoče sprejeti v uk 12.944 otrok ali skoro pet odstotkov. V samem Zagrebu nad devet odstotkov šoloobveznih ni moglo biti sprejeto v ljudsko šolo.

V dunavski banovini se suče nepismenost med devetimi in 32 odstotki, v vrbaski banovini, potem v enem delu drinske banovine (torej v večjem delu Bosne in Hercegovine) in v najjužnejši dalmatinski Hrvatski je bilo leta 1931. čez polovico nepismenih med tistimi, ki so šteli več ko 10 let. Najvišji odstotek ima cazinski srez (skoro 85 odstotkov). V primorski banovini, ki obsega Dalmacijo, del Bosne in Hercegovine in kjer živi okrog 77 odstotkov Hrvatov, sedem odstotkov muslimanov in 15 odstotkov pravoslavnih, je znašal odstotek nepismenosti čez 56.

Nepismenost v vsej državi se giblje med šestimi in 73 odstotki. Leta 1931. je bilo v državi vseh nepismenih skoro 45 odstotkov, med tem ko jih je bilo 10 let prej še blizu 52 odstotkov. V 10 letih se je torej nepismenost zmanjšala komaj za okoli sedem odstotkov. Državni proračun mora mnogo bolj skrbeti za povzdigo ljudskih šol in za nastavitev novih učnih moči, kakor pa za srednje šole in vseučilišča. Dokler ne bo vsaka večja vas v naši državi imela svoje ljudske šole, ne bomo doživeli večjih uspehov v ljudski prosveti.

Usodni dogodki pred dvajsetimi leti

V letošnjem maju mineva dvajset let, odkar so se zvrstili nekateri usodni dogodki, ki so bili zanesljivi znaki, da se stari avstroogrski monarhiji bliža razpad, zatiranim narodom pa svoboda. Naši starejši ljudje se pač še spomnijo bede, ki je bila po štirih letih vojevanja na višku. Toda mladina bržčas nima več pravega pojma o strahotnih razmerah, ki jih je vojna ustvarila v stari monarhiji.

Na frontah so popadali že številni možje in fantje. Kar je bilo še količkaj sposobno, je moralo nositi puško, vse so vtaknili v vojaško suknjo. Pri posameznih kadrih je vojaštvo bivalo v bednih barakah, uniforme so bile napravljene iz koprivastih cunj, prehrana je bila slabša kakor za svinje. Ljudje so bili kratkomalo siti brezumnega prelivanja krvi. Majska deklaracija, s katero so naši poslanci v dunajskem parlamentu skupno s češkoslovaškimi zahtevali svobodo in popolno neodvisnost slovanskih narodov, je silno podžgala navdušenje v naši domovini. Žene in dekleta so zbirale podpise, nabrale so jih za cele knjige, katere so potem na velikem shodu v Ljubljani izročile našim narodnim predstavnikom. Tudi slovenski možje in fantje so bili navdušeni za majsko deklaracijo. Začeli so navzlic prepovedi nositi znake bršljana kakor nekoč kmečki bojevniki za staro pravdo. Še posebno pa so revolucionarno razpoloženje netili povratniki iz Rusije. Ti možje, ki so bili priče boljševiške revolucije, so še posebno prepričevali izčrpane vojake, da je prelivanje krvi za Avstrijo nezmiselno, da je treba čimprej napraviti konec vojne in pridobiti narodom svobodo.

Na pomlad leta 1815., ko je posebno primanjkovalo hrane, in ko so se bližale nove ofenzive, je zlasti začelo vreti pri posameznih kadrih. Vsa slovenska javnost se je zanimala za veličastne svečanosti, ki so bile napovedane v Pragi ob proslavi petdesetletnice tamošnjega narodnega gledališča. V Prago smo zrli vsi kakor v žarišče slovanskega revolucijskega gibanja v Avstriji. V takem vzdušnem ozračju ni bilo čudno, da je prišlo do upora slovenskih mož in fantov. Res je, vsi ti upori so bili krvavo zadušeni, padle so številne žrtve. Toda kri ni bila prelita zaman. Upori so pokazali, da so se pričeli majati trhli temelji stare monarhije; pokazali so, da ni več pokorščine in volje do bojevanja, marveč da narodi hlepijo po miru, kruhu in svobodi.

Prvi so se že ob koncu januarja 1918 uprli mornarji v Boki Kotorski. Razorožili so častnike na vseh ladjah, naposled pa so se dali preslepiti obljubam, da se upornikom ne bo zgodilo nič hudega. Z lokavostjo se je Avstrija polastila upornikov in so bili ustreljeni štirje glavni uporniki s Čehom Francem Rašem na čelu. Sledil je upor v Pulju.

Najhujši pa je bil upor pri kadru 17. pehotnega polka v Judenburgu. Pri sedemnajstem pešpolku so že nekdaj služili vojsko kranjski fantje, zato se je temu polku splošno reklo: Janezi. Proti koncu vojne pa je seveda tudi tu bilo moštvo že močno premešano, zlasti je bilo dodeljenih precej Bosancev. Le s težavo so spravili skupaj dvainštirideseti maršbataljon, ki naj bi bil trinajstega maja odrinil na bojišče. Toda tisto noč pred odhodom se je bataljon spuntal. Pod poveljstvom korporala Toneta Hafnerja in Karla Možine so uporniki zasedli barake, polastili so se skladišč, razorožili oficirje in streljali kakor v turški bitki. Namen upornikov je bil, da se v skupnem pohodu odpravijo domov proti kranjski deželi. Toda že blizu gornje koroške meje je bila večina upornikov zajeta. Prišli so to zob oboroženi Madžari, ki so upornike polovili. Po prekem sodu so bili na smrt obsojeni: Tone Hafner iz Stare Loke, Karel Možina z Vrhnike, Lojze Štefanič iz Podzemlja in Joso Dautović iz Zvornika v Bosni. Vsi uporniki so morali prisostvovati ustrelitvi teh štirih. Nekaj dni nato je bil ustreljen še četovodja Lojze Rogelj iz Drašičev pri Metliki, oženjen in oče treh otrok. Obsojen je bil po nedolžnem. Z njim je padel še Fran Grahovina, po rodu z Dunaja. Vse ustreljence so ponoči skrivaj zagrebli, a vendar je že drugo jutro bilo cvetje položeno na grobove, zravnane z zemljo. Kader sedemnajstega polka je bil za kazen premeščen v Tolmezzo v bližino italijanske fronte.

Skoraj isti čas kakor Janezi so se uprli Slovenci in Bosanci, ki so služili pri sedmem lovskem bataljonu v Muravi, ne daleč od Judenburga. Tu je bil potem po prekem sodu ustreljen kot vodja upornikov Boštjan Olip, zaveden Sokol iz Radovljice. Dobrih deset dni nato so se spuntali primorski rojaki, ki so služili pri 97. pešpolku v Radgoni. Polk se je bil aprila vrnil iz Rusije. Seveda možem in fantom ni dišalo, da bi se še dalje borili za Avstrijo. Razmere pri tem polku so bile še posebno žalostne. Voditelja upora sta bila šestindvajsetletni računski podoficir Andrej Melihen in štiriindvajsetletni korporal Rudolf Ukovič. 23. maja zvečer so voditelji upornikov imeli svoj posvet v gostilni pri Jageriču v Radgoni. Tedaj jih je zasačil in izdal neki vojni orožnik. Patrulja je vlovila Andreja Melihna. Takoj se je po vojašnicah raznesel glas, da je Melihen v zaporu. Slovenski možje in fantje so planili pokonci in začelo se je streljanje. Oficirji so poklicali na pomoč sedmi pehotni polk, pri katerem so po večini služili Korošci, in pa neki madžarski polk. Vojaštvo 97. polka je bilo kmalu obkoljeno in zajeto. Vojaško sodišče je zasedalo 26. maja in že naslednji dan ob 14. sta bila ustreljena Andrej Melihen in Rudolf Ukovič. Dva dni nato, dne 29. maja, so bili ustreljeni še: 29letni Anton Švab, 37letni Marko Fraj, 25letni Peter Hvala, 27letni Liberat Velan, 29letni Rihard Freb in 30letni Janez Moniako.

O vseh teh in drugih vojaških uporih seveda časopisje takrat ni smelo poročati. Toda od ust do ust je šlo poročilo o ustrelitvah. Kri je še bolj netila k odporu, duh revolucije se je širil. Ko je zmagovita srbska vojska od juga udarila na staro monarhijo, se je trhla zgradba zrušila, na njenih ruševinah pa je vzklila naša svoboda. Kosti ustreljenih upornikov iz Judenburga so bile 2. junija leta 1923. prepeljane na pokopališče Sv. Križa v Ljubljani, kjer počivajo ob spome-

niku slovenskega vojaka. Pokojniki iz Radgone pa so bili na vnebohod dne 30. maja leta 1935. prenešeni na župno pokopališče v Gornji Radgoni. Vsem žrtvam, ki zdaj počivajo v domači zemlji, velja prelepa spominska beseda našega največjega sodobnega pesnika Otona Župančiča:

»Pozdravljen, dragi prah na rodnih tleh,
mirnó, junaki, spite večno spanje,
rod uedinjen čuva vaše sanje!«

Novi invalidski zakon naj reši invalide bednega življenja

Kdor pozna siromašnost, v kakršni žive vojni invalidi, lahko razume, kako težko čakajo vojne žrtve uveljavljenje novega invalidskega zakona, o katerem že obetajo, da pride kmalu v razpravo v skupščini. Novi zakon naj odpravi mnogo krivic, ki jih trpe invalidi, vojne vdove in sirote zaradi določil prejšnjih zakonov. Te krivice so tako hude, da je mnogo vojnih žrtev prisiljeno beračiti. Nekatera določila zdajšnjega invalidskega zakona so pravo zlo, ker omogočajo zlobnim ljudem, ki se hočejo maščevati nad vojnimi invalidi, da jih lahko ovajajo, češ da žive nenravno. Takšna ovadba pa pomeni, da izgubi ubožec invalidnino.

V starem zakonu iz l. 1925. se glasi določba o nenravnem življenju takole: »... Zlasti se odvzameta za vselej invalidnina in državna pomoč vdovam, zaščitenim s tem zakonom, če se vobče vdado nenravnemu življenju.« V zdajšnjem zakonu, ki je izšel l. 1929., pa je zapisano, da vdove nimajo več pravice do invalidnine, »če se vdado tatinstvu, pijančevanju, igram na slepo srečo in vobče življenju, ki škoduje ugledu invalidov. Vse to se mora ugotoviti s potrdilom pristojnega oblastva.« Za spoznanje, kaj vse spada pod pojem nenravnega življenja, je treba navesti nekaj primerov. Vdova namreč lahko izgubi invalidnino, če jo kdo ovadi, da ima prijatelja ali zaročenca. Neovržen dokaz, da je nenravna, je pa, če je mati nezakonskega otroka. Toda koliko vdov je postalo žrtev lažnivih ovadb! Ovadili so jih ljudje, ki se naslajajo nad trpljenjem svojega bližnega in ki so sami izprijenci. Žig nenravnosti pa vtisnejo vdovi tudi, če je obsojena zaradi grehov svojih otrok.

Samo nekaj primerov:

Na Gorenjskem je narasla voda odnesla drva. Otroci so lovili plavajoči les. Mati je bila zaradi tega obsojena, izgubila je invalidnino zase in otroke. V ljutomerskem okraju je 12-leten deček ujel divjega zajca. Mati je bila zaradi tega obsojena na tri dni zapora in izgubila je invalidnino. Zdaj živi na stroške občine. Po razsodbi stola sedmorice v Zagrebu lovska tatvina sploh ni zločin iz koristoljubnosti. dokler storilec ne ukrade nekomu divjačine ali ribe neposredno, to se pravi tedaj, ko je divjačina že v njegovi posesti.

Invalidi se torej kaj lahko pregreše proti nravnosti. Ivalidnine nimajo pravice prejemati niti, če jim je sodišče izbrisalo kazen. Višje invalidsko sodišče je namreč zavzelo stališče, da je kazen obstajala in je treba ravnati z invalidi prav tako kakor z drugimi storilci, ki so zagrešili zločin iz koristoljubnosti.

Toda invalidnine ne dobivajo tudi invalidi, ki plačujejo nad 170 din neposrednih davkov. Ne gre niti za to, ali davčni zavezanci sploh lahko plačujejo davek, dovolj je že sam davčni predpis, in davkoplačevalec ne prejema invalidnine, čeprav je brez noge ali roke. Mnogi invalidi, ki so mali kmetje, so zadnja leta čisto obubožali, a vendar nimajo pravice do invalidnine.

Takih primerov je nešteto. Zato je vsaj zdaj po dvajsetih letih čas, da se omogoči ubogim žrtvam vsaj skromno preživljanje.

Čez 10.000 sadjarjev je včlanjenih v svojem društvu

Sadjarstvo se pri nas v Sloveniji vsekako lepo razvija, kar nam priča tudi občni zbor Sadjarskega in vrtnarskega društva, ki je bil v nedeljo v Ljubljani. Zbor je vodil zaslužni predsednik g. Humek. Poročilo o delu društva v preteklem letu je podal tajnik g. Škulj. Iz poročila posnemamo.

Predlanskim (l. 1936.) je društvo štelo 9015 članov, a lani je že prekoračilo 10.000 in jih šteje zdaj 10.205. Lani je bilo 255 podružnic, izmed teh 32 novih. Vse podružnice so bile prav delavne. Imele so 330 predavanj in 69 tečajev, odnosno izletov. Veliko skrb so naši sadjarji posvečali zatiranju sadnih škodljivcev in gradnji sadnih sušilnic. Zdaj imajo podružnice 195 sušilnic in 291 škropilnic. Predsednik društva je bil sprejet kot zastopnik v Kmetijsko zbornico. Društveno glasilo »Sadjar in vrtnar« se lepo razvija in širi. Razprodanih je 5000 izvodov knjige »Škropljenje sadnega drevja«, ki jo je izdal ravnatelj g. Priol. Lep uspeh je dosegla sadna razstava v Mariboru lani v oktobru.

Med predlogi glavnega odbora in podružnic je bilo sprejeto, da društvena uprava sodeluje pri postavitvi spomenika zaslužnemu delavcu za sadjarstvo Francu Pircu. Spomenik mu bo postavljen v Tivoliju v Ljubljani. Društvo bo tudi prosilo bansko upravo in kmetijsko ministrstvo, da dasta sredstva za namestitev strokovnjakov, ki bodo opravljali strokovne posle pri podružnicah in dajali strokovne nasvete. Sprejet je bil dalje predlog, naj se zvišajo podpore za škropilnice in sadne sušilnice. Prav tako je bilo sprejeto, naj se uvede obvezno zavarovanje sadnega drevja, odnosno sadnega pridelka in vinogradov. Ustanovi naj se sklad za zatiranje voluharjev. Za dvig sadne trgovine naj se zidajo sadna skladišča, zlasti pa je potrebna zgradba velikega skladišča v Mariboru, kjer naj bo prostora za 100 do 200 vagonov sadja, da se na ta način sadje bolje ohrani in se dosežejo boljše cene v tujini. Užitnina na sadje v Ljubljani naj se zniža, da bo tudi delavstvu omogočeno kupovati sadje. Naposled je bila sprejeta naslednja resolucija: »Sadjarsko in vrtnarsko društvo, ki šteje mnogo nad 10.000 v društvu včlanjenih sadjarjev, je sklenilo na občnem zboru 8. maja v Ljubljani, da opozori odločilne činitelje na nevzdržnost novega lovskega zakona. Ta nesodobni zakon, ki je bil uveljavljen, ne da bi se poizvedelo za mnenje prizadetih ljudskih slo-

BJÖRNSTJERNE BJÖRNSON

7 DEKLE Z OSOJ

POSLOVENIL B. RIHTERŠIČ

Med tem sta se z živaljo večkrat obrnila. Konj se ni več upiral, ampak se je le še stresel pri vsakem udarcu, sklonil glavo in zahrzal, če je zagledal dvigajoč se bič. Tedaj je postalo Thorbjörna sram in nehal je: V tem trenutku je zagledal ob robu jarka moškega, ki je sedel tam, si podpiral brado z roko in se smejal. Thorbjörn ni vedel, kako se je to primerilo, toda iznenada se mu je skoraj stemnilo pred očmi. Potegnil je konja za sabo, dvignil bič in se pognal na moškega. »Čakaj, da se boš vedel smejati! Udarec je padel, zadel pa je moškega le napol, ker se je z glasnim krikom zavalil v jarek. Tu je obležal na vseh štirih, potem pa je hitro obrnil glavo, se spačil Thorbjörnu in zategnil ustnice v oduren režaj; Smejanja pa Thorbjörn ni čul. Thorbjörn je presenečen obstal; ta obraz je že prej nekoč videl. Da, bil je Aslak.

Thorbjörn ni vedel, odkod ga je prineslo, toda mraz ga je izpreletel.

»Ali si ti obakrat splašil konja« je vprašal.

»Jaz sem tu ležal in spal,« je odgovoril Aslak; »ti si me zbudil, ko si začel kakor nor pretepati žival.«

»Ti si jo splašil; vse živali se te boje,« je rekel in pobožal konja, ki je bil še zmerom ves moker.

»Zdaj se bo menda tebe bolj bal kakor mene. Jaz nisem še nikoli tako grdo ravnal s kakšnim konjem,« je rekel Aslak, ki je zdaj zlezel v jarku že na kolena.

»Drži jezik za zobmi!« je vzkliknil Thorbjörn in mu spet zagrozil z bičem.

Tedaj je Aslak vstal in zlezel iz jarka.

»Kako, ali mar preveč gobezdam? Ne... kam pa si namenjen, da se ti tako mudi?« je vprašal s pridušenim glasom, ko je stopil bliže, toda zibal se je, ker je bil pijan.

»Danes ne bom prišel več daleč,« je dejal Thorbjörn in začel izpregati.

»Pa je res nerodno,« je odvrnil Aslak, stopil še bliže in snel klobuk. »Hudiča,« je nadaljeval, »kakšen korenjak si postal, kar sem te zadnjič videl.«

Vtaknil je roke v žep in stal tako, kakor je pač mogel, ter opazoval Thorbjörna, ki konja ni mogel odvezati od polomljenega voza. Fant je potreboval pomoči, pa se ni mogel odločiti, da bi bil poprosil Aslaka zanjo. Ta je bil zelo grd; obleko je imel vso pomazano z blatom iz jarka; njegovi lasje so bili zlepljeni in so v šopih viseli izpod starega cilindra. Njegov obraz, ki je imel še nekaj znanih starih črt, je bil zdaj neprestano spačen od nekega nedoumljivega nasmeška, oči pa so bile še bolj zaprte, kakor prej, tako da je moral Aslak glavo nagniti nazaj in napol odpreti usta, če je hotel koga pogledati. Obraz in udje, vse je bilo nekako otrplo; Aslak se je bil namreč vdal pijači. Thorbjörn ga je tudi prej že včasih videl, toda Aslak se je delal, kakor tega ne bi bil vedel. Kot krošnjar se je potikal po deželi in znašel se je povsod tam, kjer so kaj slavili, kajti znal je dobro peti in pripovedovati zgodbe. Zlasti v poslednjem je bil spreten in za svoje pripovedovanje je potem dobival žganje. Tako je prišel tudi na Dolgo reber, pa se mu je vendar zdelo pametnejše, kakor je Thorbjörn pozneje zvedel, da se je začasno skril v ozadju, ker je po svoji stari navadi nahujskal nekaj ljudi drugega na drugega in je bil zdaj v nevarnosti, da se bo nevihta zlila nanj, ne pa nad druge.

»Konja boš moral spet privezati,« je dejal Thorbjörnu. »Zdaj boš moral iti vsekako na Dolgo reber po pomoč.«

Thorbjörn je mislil prav tako, toda iskal je še kakšno drugo rešitev.

»Veliko praznovanje imajo tam,« je rekel.

»In zato bo tam tudi dovolj ljudi, da ti bodo prišli pomagat,« je odvrnil Aslak.

Thorbjörn se je naposled le odločil! Saj brez pomoči ni mogel ne naprej ne nazaj. Spet je privezal konja in zavil sam v breg. Aslak je šel za njim. Thorbjörn ga je postrani premeril.

»Pri moji veri, v dobri družbi se vračam na gostijo,« je dejal Aslak in se zarežal.

Thorbjörn mu ni odgovoril, pač pa je pospešil korake. Tudi Aslak, ki je začel peti:

»Dva kmeta na svatbo sta šla...« in tako dalje, staro znano pesem.

»Pa si res uren,« je pripomnil čez nekaj časa in potem še dodal: »No, tako boš že prišel tja.«

Thorbjörn ni odgovoril. Kmalu sta zaslišala glasove harmonike in v oknih velike, dvonadstropne hiše so se pokazali obrazi, ki so ju merili. Na dvorišču so bile gneče gostov. Thorbjörn je videl, da so se vneto po-

jev, zahteva od sadjarjev enake uslužnosti kakor nekdaj tlaka in desetina. Po paragrafu 56. tega zakona morajo sadjarji z osebnim, večkrat brezuspešnim delom in gmotnimi sredstvi podpirati koristi lovcev. Omenjamo le postavljanje in vzdrževanje dva metra visokih ograj namesto dosedanjih en meter do en meter 20 centimetrov visokih. Odločno zahtevamo, da se ta in vse druge pristranske določbe lovskega zakona nemudno izpremene.

Ako se sadjar sam ne more braniti proti zajcu s sredstvi, ki so dovoljena in so se obnesla proti vsem drugim škodljivcem, mora njegovo sadno drevje varovati zakupnik s svojimi sredstvi. Najpreprostejše in najtrajnejše varovalo bi bili primerni koški iz žične pletenine, ki bi jih morali lovski zakupniki nabavljati za mlado sadno drevje v vseh svojih okoliših.

Politični pregled

Po vesteh iz Beograda

se bo narodna skupščina spet kmalu sestala.

Pravijo, da bo prva seja v ponedeljek 16. t. m.

Pretekli teden se je vršilo v Sinaji na Rumunskem

posvetovanje stalnega sveta Male antante,

katerega so se udeležili naš ministrski predsednik in zunanji minister dr. Stojadinović, češkoslovaški zunanji minister dr Kamil Krofta in rumunski zunanji minister Comnen Petrescu. Državniki vseh treh držav so se porazgovorili o zadnjih političnih dogodkih in naglašali zvestobo Društvu narodov. Ugotovili so, da je treba nadaljevati prizadevanje za pomirjenje. Razgovori Male antante z Madžarsko za sporazum se bodo nadaljevali.

Razni časopisi so te dni poročali, da je

vlada republikanske Španije poslala prošnjo Boliviji, naj na prihodnem zasedanju sveta Društva narodov predlaga premirje med obema strankama v Španiji.

Bolivijska vlada je baje izjavila, da bo ugodila tej prošnji. Potrjena pa ta vest še ni.

V torek sta

obiskala Beograd turški ministrski predsednik Dželal Bajar in zunanji minister dr. Ruždi Aras

in se razgovarjala s predsednikom naše vlade. Bila sta tudi v avdienci pri knezu namestniku. Na banketu, prirejenem na čast turškima gostoma, se je s prisrčnimi besedami naglašalo turško-jugoslovensko prijateljstvo.

Iz Saragose javljajo

da frankovci kljub odločnemu odporu republikancev počasi prodirajo ob obali.

Na črti Cuevas de Vinroma—Alcala de Chisbert pa so izvršili republikanci protinapad in zavzeli več postojank. Frankovci, ki prodirajo v smeri proti Maestrazu na cesti iz Morelle v Castellon, so zasedli med potjo manjše kraje.

Iz Šanghaja javljajo,

da se je v južnem Šantungu začela nova japonska ofenziva.

V bitko ponovno posegajo japonska letala in bombardirajo kitajske postojanke. Potek bitke še ni znan. Kakor javljajo iz Hankova, so Japonci v tej vojni izgubili že okrog 400.000 vojakov in nad 600 letal.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED in SVINJE. Na sejmu v Kranju so se trgovali za kg žive teže: voli I. po 6, II. po 5.25, III. po 4.50, telice I. po 6, II. po 5.25, III. po 4.50, krave I po 5, II. po 4.50, III po 4, teleta I. po 8, II. po 7 do 7.50, prašiči špeharji po 10, pršutarji po 8 do 9 din, po 7 do 10 tednov stari pujski so bili po 180 do 240 din rilec. Suha slanina je bila po 20 do 26 din.

ŽITO. V Kranju se je trgovala pšenica po 250, ječmen po 225, rž po 200, oves po 190, turščica po 140 din za 100 kg.

VINO. V Vršcu, glavnem sedežu trgovine z južnobanatskimi vini, so vinske cene naslednje: navadnemu belemu vinu 3 do 3.80, črnemu vinu 3.40 do 4.40, kvalitetnemu vinu 4 do 6.50 din za liter.

HMELJ. V Žatcu (Češkoslovaška), kjer znašajo neprodane zaloge lanskega pridelka le še kakih 500 stotov po 50 kg, so se v kratkem času cene dvignile od 16 na 19.50 češkoslovaških kron, to je od 24 na 29 dinarjev kg. Tudi pri nas so se cene učvrstile in se je za blago, za katero se je nudilo prej največ 12 din, plačalo do 15 din za kg. Sicer pa gre le za drugovrstno in slabše blago, ker je boljše, ki bi zdaj doseglo gotovo znatno višje cene, bilo že prej prodano. Lanskega pridelka je v Savinjski dolini le malo.

KRMA. Cene krmi v Hrvatskem Zagorju in v Podravini so precej poskočile. Vzrok temu je slabo vreme. Še nedavno so prodajali v Koprivnici seno po 30, deteljo pa po 35 do 40 din za 100 kg. Na zadnjem letnem sejmu v Koprivnici pa so plačevali seno že po 60 in 65 din za 100 kg, deteljo pa tudi že po 70 din. Ker je povpraševanje čedalje večje in ker letošnji pridelek sena in detelje slabo obeta, se bodo cene senu in detelji verjetno še dvignile. Tudi v Sloveniji so cene čvrste in so ponekod višje od hrvatskih cen.

JABOLKA. Povprečne cene po naših mestih so 300 do 650 din za 100 kg po kakovosti.

VOLNA. V Kranju je bila neoprana po 22 do 26, oprana pa po 32 do 34 din za kg.

SIROVE KOŽE. Na sejmu v Kranju so bile: goveje po 12 do 14, telečje po 16 in svinjske po 10 din za kg.

Sargov
KALODONT
proti zobnemu kamnu

govarjali. Najbrž so se izpraševali, kdo bi utegnil zdaj prihajati. Kmalu je videl, da so ga spoznali, potem pa tudi to, da so morali opaziti v dolini konja in po poljih raztreseni tovor. Plesa je bilo iznenada konec in ves roj se je vsul na dvorišče prav v trenutku, ko sta oba prišla tja.

»Dva svata, ki prihajata proti svoji volji,« je zaklical Aslak, ki je stopal za Thorbjörnom, ko je prišel med goste.

Thorbjörna so vsi veselo pozdravili in se zbrali v krogu okoli njega.

»Bog blagoslovi gostijo: dobro pivo na mizi, lepa dekleta na plesišču in dober muzikant na stolu,« je rekel Aslak in se zrinil med množico.

Nekateri so se posmejali, drugi pa so ostali resni; eden izmed gostov je rekel: »Krošnjar Aslak je pa res zmerom dobre volje.«

Thorbjörn je kmalu dobil znance, ki jim je moral odkriti svojo nesrečo. Niso ga pustili, da bi se sam vrnil po konja in svoje reči, ampak so poslali druge v dolino. Ženin, mlad mož in nekdanji tovariš iz šole, ga je povabil, da bi poskusil svatbeno pivo in potem so šli vsi v hišo. Nekateri — zlasti dekleta — so hoteli spet plesati, drugi pa bi bili rajši imeli kratek počitek za popivanje in so želeli, da bi jim Aslak, ki se je zdaj vrnil, pripovedoval zgodbe.

»Toda pri izbiranju bodi malo previdnejši kakor zadnjič!« je nekdo dodal.

Thorbjörn je vprašal, kje so še drugi gostje.

»Da,« so mu rekli, »nekam nemirno je bilo pred kratkim in nekateri so šli počivat, drugi pa sede zunaj na skednju in kvartajo. Precej pa jih je v družbi Knuda z Dolge rebri.«

On pa ni niti vprašal, kje je Knud z Dolge rebri.

Ženinov oče, star možak, ki je sedel za mizo in kadil lončeno pipo ter pil pivo, je tedaj rekel:

»No, Aslak, odpri usta! Zdaj, ko imaš že izkušnje, menda ne boš nikogar več žalil.«

»Ali bi še kdo želel poslušati?« je vprašal Aslak in sedel na nizek stol, toda precej daleč od mize, kjer so sedeli drugi.

»Da,« je rekel še ženin, »tudi jaz te prosim.«

»Ali me še kdo prosi?« je vprašal Aslak.

»Pa bi še jaz,« je rekla mlada ženska na klopi ob strani, stopila pred mizo in mu ponudila kozarec vina.

Bila je nevesta, dekle dvajsetih let, svetlih las, toda nekoliko suha. Imela je velike oči in dve ostri črti okoli ust. »M e n i so všeč zgodbe, ki jih pripoveduješ,« je dodala.

Ženin jo je ostro pogledal, njegov oče pa njega.

»No, zdaj pa z besedo na dan!« so vzkliknili nekateri.

»Povej nam zgodbo o ciganki Sigridi,« je dejal nekdo.

»Ne, ta je grda,« so odvrnili drugi, zlasti ženske.

»Pa povej kaj o bitki pri Lieru,« je poprosil Svend, ki je bil bobnar.

»Ne, kaj veselega!« je rekel velik, vitek fant brez suknjiča, ki je slonel ob steni, z rokami pa se je igral v laseh dveh deklet, ki sta sedeli zraven njega. Oštevali sta ga, pregnati ga pa nista mogli.

»To bom povedal, kar bo meni všeč!« je rekel Aslak.

»Hudiča boš!« je zagodel starikav možic, ki je ležal na postelji in kadil. Ena noga mu je visela k tlom, z drugo pa se je brisal v nov suknjič, ki je visel ob robu postelje.

»Nogo stran od mojega suknjiča!« je vzkliknil fant, ki je slonel ob zidu.

»Roke stran od mojih hčera!« je odvrnil možak na postelji.

Teda sta se dekleti presedli.

»Da, to bom povedal, kar bo meni všeč,« je ponovil Aslak. »Pijača jezik obrača!« je rekel in zaploskal.

»To boš povedal, kar bomo m i hoteli,« je dejal mož na postelji. »Saj je tudi pijača naša!«

»Kaj misliš s tem reči?« je vprašal Aslak in odprl oči na stežaj.

»To, da prašiča, ki ga sami redimo, tudi sami zakoljemo,« je dejal kmet in pomahal z nogo.

Aslak je spet zaprl oči. Glava pa mu je ostala nagnjena po strani. Potem mu je omahnila na prsi in ničesar več ni rekel.

Začeli so mu prigovarjati, naj govori, pa ni nikogar slišal.

»Žganje mu je šlo v glavo,« je rekel možak na postelji.

Pri teh besedah je Aslak dvignil glavo, pogledal in se začel spet smehljati.

»Da, no, vam bom pa zdaj povedal zgodbo, ki je res vesela,« je rekel. »O, vesela!« je dodal čez nekaj časa in se zasmejal s široko odprtimi usti, toda tako, da se smeh ni nič slišal.

»Danes ima svoj srečen dan,« je rekel ženinov oče.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo 10. t. m. dobili v devizah (s prišteto premijo):

1 holandski goldinar za 24.16 do 24.29 din;
1 nemško marko za 17.50 do 17.64 din;
1 angleški funt za 216.61 do 218.66 din;
1 ameriški dolar za 43.27 do 43.64 din;
100 francoskih frankov za 121.67 do 123.11 din;
100 češkoslovaških kron za 151.14 do 152.24 din;
100 italijanskih lir za 228.34 do 231.42 din.

Vojna škoda se je trgovala v Beogradu po 482 do 482.50 din. Avstrijski šilingi so bili v ljubljanskem zasebnem kliringu po 8.73 din, nemški klirinški čeki pa po 14.50 din.

Sejmi

16. maja: Kočevska Reka, Moravče, Pilštanj, Studenec (krški srez), Vojnik, Lukovk;
19. maja: Bogojina, Prevalje, Sv. Lenart v Slov. goricah;
20. maja: Marija Snežna na Velki (samo blagovni), Mozelj;
21. maja: Ljutomer, Tržič (pri Sv. Trojici; samo blagovni), Videm ob Savi;
22. maja: Loka pri Zidanem mostu.

Drobne vesti

= **Jugoslavija je druga največja dobaviteljica hmelja Zedinjenim državam.** Zedinjene države so v letu 1937. uvozile vsega 10 milijonov liber hmelja. Največ hmelja so dobile iz Češkoslovaške, namreč 5,4 milijona liber. Na drugem mestu je Jugoslavija, odkoder so uvozili 2.2 milijona liber ali 10.000 metrskih stotov, med tem ko je Nemčija na tretjem mestu s količino 1.7 milijona liber. Po naših uradnih podatkih smo v lanskem letu izvozili vsega 24.030 metrskih stotov hmelja (za 49 milijonov dinarjev). Od tega je šlo v Anglijo 12.514 metrskih stotov (za 25 milijonov dinarjev), v Zedinjene države 8152 metrskih stotov (za 17 milijonov dinarjev), v Češkoslovaško 1209 metrskih stotov, v Belgijo 803 metrske stote, v druge države pa so šle le neznatne količine. Po ameriških podatkih je količina uvoženega jugoslovenskega hmelja nekoliko večja in je verjetno, da je nekaj našega hmelja šlo preko drugih držav v Ameriko.

= **Čisti dobiček Poštne hranilnice** je znašal lansko leto 61 milijonov dinarjev. To je bil hkratu tudi največji dobiček, kar ga je ta hranilnica kdaj imela. Predlanskim ga je bilo 59, leta 1935. pa 56 milijonov dinarjev. Od njene ustanovitve (od leta 1923.) pa do danes znaša ves čisti dobiček Poštne hranilnice pol milijarde dinarjev.

= **Predlog, da bi se z monopolom na sladkor pomagali razbremenjevati zadolženi kmetje.** Zanimiv predlog za razbremenitev kmetov dolžnikov je poslala kmetijska zbornica za vrbasko banovino tamkajšnji banski upravi. V tem predlogu je omenjeno, da bi se vsakoletna vplačila kmetov dolžnikov morala znižati za najmanj 150 milijonov dinarjev. Če bi pa bilo vsako leto toliko manj vplačil, bi bilo treba poiskati nekje nadomestila. Kmetijska zbornica vrbaske banovine zato predlaga, naj bi se sladkor postavil pod monopol in naj bi se dohodki od tega uporabljali za razdolžitev kmetov.

Nacionalna mladina slovenjgraškega sreza se giblje

Slovenjgradec, maja.

V nedeljo je bilo v Slovenjgradcu lepo zborovanje mladine Jugoslovenske nacionalne stranke. Udeležilo se ga je nad 500 mladih mož in fantov. Slovenjgradčani so hoteli že prejšnji večer opozoriti na praznik nacionalne mladine. Na daleč vidni Rahtel so navozili drv in iz njih sestavili kres v obliki črk OJNS (omladina Jugoslovenske nacionalne stranke). Za to namero jugoslovenske mladine so izvedeli politični nasprotniki in razmetali pripravljen kres. To je eden žalostnih primerov, ki kaže, kako brezuspešni so še pozivi naših narodnoobrambnih društev, da bi bilo treba pod pritiskom razmer spraviti politično borbo v okvir medsebojne strpnosti.

Na zboru v nedeljo so se zbrali omladinci iz vseh občin sreza, v katerih ima sreska organizacija omladine JNS močne krajevne edinice. Mnogi so se pripeljali na vozovih, okrašenih z zelenjem in državnimi zastavami. Tudi iz drugih srezov so prišla odposlanstva, med prvimi s posebnim avtobusom ono iz Konjic. Vsi skupaj so se nato z veliko državno trobojnico in mestno godbo na čelu napotili k sprejemu vlaka, s katerim so se pripeljali zastopniki banovinskega odbora omladine JNS iz Ljubljane in zastopniki sreskih organizacij iz Celja, Dravograda, Maribora, Laškega, Radovljice, Kamnika, Ljubljane in okolice ter Gornjega grada. Z mladino so se pripeljali tudi senator Ivan Pucelj in narodni poslanci Ivan Prekoršek, Milan Mravlje in Rudolf Pleskovič. Sprejem je bil izredno prisrčen.

Kmalu nato se je sestavil sprevod. Za godbo je šlo kakih 40 kolesarjev, vsi z majhnimi državnimi zastavami, glavni del sprevoda je sestavljala korakajoča mladina, za njo pa so šli lepo okrašeni vozovi in avtomobili. Slovenjgradec je goste prijazno pozdravljal.

Zborovalci so za tem šli v dvorano Gollovega hotela, ki je bila mnogo premajhna, da bi sprejela vse navzočne. Zato so morali mnogi stati na dvorišču ali sosednih hodnikih ter skozi okna in vrata sledili zborovanju.

Zbor je vodil predsednik krajevne organizacije omladine JNS v Slovenjgradcu g. Bogdan Pušenjak. Po pozdravnem nagovoru je prečitál brzojavke in pisma, ki so jih poslali predsednik JNS Peter Živković, podpredsednik Jovo Banjanin, senator dr. Grga Andjelinović, poslanca Ante Kovač in Avgust Lukačić, dr. Otmar Pirkmajer in inž. Franjo Pahernik, nato pa je predlagal vdanostno brzojavko Nj. Vel. kralju Petru II., kar je dalo povod za dolgotrajne počastitve. Pozdravni brzojavki sta bili odposlani tudi predsedniku Živkoviću in podpredsedniku Banjaninu.

Zatem je imel g. Bogdan Pušenjak govor, v katerem je očrtal osnove, na katerih sloni gibanje nacionalne omladine. Sledil je pozdravni nagovor g. Ivana Rojnika v imenu sreske organizacije JNS za Slovenjgradec. Inž. Jože Rus, predsednik banovinskega odbora omladine JNS, je prinesel mladini pozdrave vseh tistih, ki niso mogli priti na ta zbor, ki pa prav gotovo stoje danes čvrsteje ko kdaj za stražarji naše meje. V nadaljnjih izvajanjih je med drugim poudaril, da je vzniklo gibanje omladinske JNS iz mladine same. Mladina, ki se zbira v omladinski JNS, ne razpolaga z bogastvom, pač pa s poštenostjo in požrtvovalnostjo, ki sta edino sposob-

---

»No, saj to nič ne stane,« je odvrnil Aslak; iztegnil je roko in vzkliknil: »Še en požirek, da bo bolje beseda tekla!«

Dobil ga je. Počasi je izpil kozarec in ko je posrebal poslednje kaplje, je nagnil glavo nazaj. Vino je nekaj časa zadržal na jeziku, potem pa se je obrnil k možu na postelji in dejal:

»Tako, zdaj sem pa vaš prašič!« Spet se je zasmejal kakor prej. Z rokami se je oklenil kolen, nekaj časa drsal z nogami po tleh, kakor bi iskal najugodnejši položaj zanje in potem je začel:

»Nekoč je bilo mlado dekle, ki je živelo v dolini. V kateri dolini, je prav vseeno, in kako je bilo dekletu ime, tudi. Toda dekle je bilo lepo in to se je zdelo tudi kmetu — pst! — in pri njem je služila. Dobivala je dobro plačo, da, zares, in dobila je še nekaj več, kakor pa je bilo treba: otroka. Ljudje so pravili, da je njegov, on pa tega ni pravil; bil je namreč oženjen, — in tudi ona je molčala. Bila je ponosna, sirota. Tako je prišlo, da je bila v krstno knjigo zapisana laž. Fant, ki je prišel na svet, ni bil dosti prida, in zato je bilo pač vseeno, če je bil krščen z lažjo. Dobila je kot v koči pri hiši in lahko si mislite, da gospodinji to ni bilo po volji. Če je prišlo dekle v hišo, je pljuvala za njo, če pa se je njen otrok hotel igrati z domačimi, so morali otroci pankrta napoditi; da nič drugega ne zasluži, je rekla.

Noč in dan je silila v moža, da bi odgnal druhal od hiše. Dokler je bil mož, se je upiral; potem pa se je vdal pijači in ona je dobila vajeti v roke. Odtlej je šlo ubogi siroti slabo in čedalje slabše, tako da bi bila skoraj od lakote umrla s fantom, ki svoje matere ni maral zapustiti.

No, tako je minilo leto in še eno in tako dalje, dokler jih ni preteklo osem, in še zmerom je bila vlačuga pri hiši. Potem pa je morala stran...

In tako je torej šla... Toda noč poprej je kmetija lepo pogorela in mož je zgorel, ker je bil pijan, — žena se je z otroki rešila, in rekla je, da je to storila vlačuga iz koče. Morda je res ona storila... Mogoče pa je, da tudi ni... Njen otrok je bil čudna pokora. Osem let je z materjo stradal in vedel je, komu se mora za to zahvaliti; mati mu je dostikrat povedala resnico, če jo je vprašal, zakaj je tako stanovitna. In to mu je povedala tudi tisti dan, preden bi se bila morala izseliti, in zato fanta naslednjo noč ni bilo doma... Potem je dobila o n a dosmrtno temnico, kajti sodnikom je rekla, da je o n a zažgala kmetijo. Fant je ostal v okolici in vsi ljudje so mu pomagali, ker je imel tako slabo mater. Mislim pa, da on o njej kaj takega ne bi bil mogel reči... Ko sem zadnjič slišal o njem, je bil pijan in pravijo, da se je sploh vdal pijači. Ali je res ali ne, ni vredno govoriti, res pa je, da ne vem, kaj bi bil mogel boljšega storiti. Slab, hudoben fant je, to mi lahko verjamete. Ljudi ne mara — ne more jih, ker so drug z drugim dobri, še bolj pa zato, ker so z njim dobri. Všeč bi mu bilo, če bi bili tudi drugi prav takšni, kakršen je on, — toda to pove samo takrat, kadar je pijan. In takrat tudi joka, joka, kakor bi padala toča. In kar tako, — čemu naj bi pa prav za prav jokal? Nikoli še ni živi duši ukradel vinarja ali pa storil kakšen greh, kakor jih delajo drugi, tako da nima ničesar, nad čimer bi lahko jokal. Pa vendar joka, kakor bi padala toča. Če bi ga kdaj videli, ko joka, ne verjemite njegovim solzam, joka namreč le takrat, kadar je pijan, in za to sam nič ne more.«

Tu je Aslak ves v solzah omahnil s stola nazaj, pa se je kmalu pomiril; ker je namreč zaspal.

»Zdaj je pa prašič vsega poln,« je dejal možak s postelje. »Ko se iztuli, vselej zaspi.«

»Grda zgodba je bila,« so rekle ženske in vstale, da bi šle ven.

»Še nikoli ni nič boljšega povedal, kadar je pravil to, kar je sam hotel,« je dejal neki starec in vstal izza mize. »Bog ve, zakaj hočejo ljudje zgodbe poslušati,« je dodal in pogledal nevesto.

V.

Nekateri so šli ven, drugi pa so šli iskat muzikanta, da bi se lahko iznova začel ples; toda možak je v kotu veže sladko spal in nekateri so poprosili, naj ga puste tam v miru.

»Kar so njegovega tovariša Larsa tako neusmiljeno zdelali, je moral ubogi deda noč in dan gosti,« so rekli.

Thorbjörnovega konja so s tovorom vred privlekli na dvorišče in zapregli konja v drug voz, ker je hotel Thorbjörn vzlic prošnjam oditi. Zlasti ženin ga je skušal zadržati.

»Tu morda zame ni toliko veselja, kakor bi se komu utegnilo zdeti,« je rekel.

Te besede so Thorbjörna čudno zadele; toda vztrajal je pri tem, da pojde še pred nočjo. Ko so gostje videli, da ga ni moč zadržati, so se razkropili. Mnogo ljudi je bilo, toda vzlic temu je bilo zelo mirno in vse skupaj je le malo kazalo, da je svatba pri hiši.

(Dalje prihodnjič.)

ni, da preporodita naše politično življenje. Na kraju je pozval mladino, naj bo budna v velikem mednarodnem dogajanju in pripravljena, da ramo ob rami z našimi resničnimi prijatelji varuje težko plačane pridobitve.

Navdušeno pozdravljen je nato izpregovoril senator g. Ivan Pucelj. V uvodu je opravičil dr. Kramerja in izročil njegove pozdrave. Nato se je obrnil na navzočna nacionalna dekleta in jih opozoril na njih važno opravilo v političnem življenju, čeprav nimajo z moškimi enakih pravic. Dejal je, da je lepega razvoja omladinske JNS vesel kot politik, kakor je oče vesel sina, ki kaže, da hodi po pravi poti in da bo dostojno nadaljeval delo in opravljal zapuščino. Gosp. senator je med drugim obravnaval našo notranjo politiko, katero je prikazal zlasti na podlagi obrazložitve že sprejetega državnega proračuna, ker se v proračunu odražajo smernice resnične politike. Dolgo se je pomudil tudi pri velikih mednarodnih dogodkih, do katerih naša država ne more biti brezbrižna.

Prav tako navdušeno pozdravljena sta bila naslednja govornika. Poslanec g. Ivan Prekoršek je dejal, naj na zborovanju zbrana mladina ne pričakuje javne pohvale za svoje rodoljubno in nacionalno delo. Toda prav v tem, da mladina neustrašno in odločno nastopa za dosego svojih lepih smotrov, kljub vsem posledicam, je njena velika nravna vrednost.

Poslanec g. Rudolf Pleskovič je pozival mladino, naj vztraja pri svoji nacionalni veri v prepričanju, da hodi po pravi poti in opravlja za narod in državo koristno delo.

Živahno je mladina pozdravila novega poslanca za Slovenjgradec, domačina g. Antona Rogino, ki je mladini zagotovil, da bo na svojem položaju izkušal z vsemi silami služiti idealom, v duhu katerih se je zbrala tudi mladina v Slovenjgradcu.

Sledili so navdušujoči in živahni govori odposlancev sreskih organizacij omladinske JNS. Za Celje je izpregovoril g. Jože Veble, za Maribor g. dr. Milan Gorišek, za Konjice g. Ciril Žagar, za Radovljico g. Avgust Plajh in za mesto Ljubljano g. Slavko Košenina.

Zadnji je imel besedo z navdušenjem pozdravljeni poslanec g. Milan Mravlje in je obravnaval politična vprašanja, ki se predvsem tičejo našega podeželja. Njegovim živahnim besedam je sledilo burno ploskanje.

S tem je bil dnevni red izčrpan. Godba je še enkrat zaigrala državno himno, zborovalci pa so zapeli »Hej Slovani«.

Zborovalci so se nato napotili pred Sokolski dom, kjer so položili pred ploščo kralja Zedinitelja lep venec. Tu so se mirno razšli.

Župan Križnar je dobil dokončno zadoščenje

Februarja letos je bila pred ljubljanskim okrožnim sodiščem razprava proti županu v Stražišču pri Kranju g. Antonu Križnarju. Državno tožilstvo je Križnarja na podlagi ovadbe banske uprave obtožilo zločinstva utaje občinske imovine in koristoljubne potvorbe uradnih listin. Že vse od začetka leta 1936. je teklo postopanje proti g. Križnarju, najprej revizijsko pri banski upravi, nato pa kazensko pred sodiščem. Župan Križnar je bil od banske uprave tudi razrešen županskih poslov. Državno tožilstvo je prvotno ustavilo kazensko postopanje proti g. Križnarju, nato pa lansko jesen ponovno započelo kazenski pregon ter vložilo letos v januarju zoper g. Križnarja obtožnico. Pri razpravi 23. februarja je bil g. Križnar oproščen v vseh točkah obtožbe. Državni tožilec se s to razsodbo ni zadovoljil in je vložil revizijo na kasacijsko sodišče v Zagrebu. G. Križnar je po svojem zastopniku odvetniku dr. Marjanu Zajcu izpodbijal revizijo državnega tožilca. Te dni je bila g. Križnarju dostavljena sodba najvišjega sodišča, s katero se **revizija državnega tožilca zavrača in v celoti potrjuje oprostilna sodba ljubljanskega okrožnega sodišča.**

V razlogih ugotavlja najvišje sodišče, da sledi iz dokaznega postopka, da g. Križnar sploh ni uporabljal uradnega denarja, kakor mu je obtožnica očitala, ter da mu v nobeni točki ni mogoče očitati naklepnega dejanja.

V nedeljo bo obrtniški tabor v Laškem

Tudi letos priredi ob priliki letne skupščine Zveza obrtnih društev dravske banovine iz Ljubljane obrtniški tabor. Tabor bo v nedeljo 15. t. m. v Laškem in obeta biti lepa manifestacija našega zavednega obrtništva in dokaz enodušne volje za dosego stanovskih pravic. Program glavnih izletnih dni je naslednji:

"Tudi v kuhinji je treba imeti čist predpasnik!" — „Saj je bilo v perilu, pa se ne da oprati!"" — „Slabo milo umazanije ne izpere nikdar, to si zapomni! Daj si dopovedati in peri vedno le z res dobrim terpentinovim milom Zlatorog, ki s svoja obilno gosto belo peno odpravi vsako še tako trdovratno umazanijo."

TERPENTINOVO MILO
Zlatorog

V soboto 14. t. m. ob 17. bo v dvorani hotela Savinje posvetovalni zbor vseh odposlancev zveze, ob 18. XVI. redni letni občni zbor zveze, ob 21. pozdravni večer v proslavo 40-letnega jubileja, odkar se častni predsednik zveze g. Zadravec iz Središča ob Dravi udeležuje obrtniškega gibanja. V nedeljo 15. t. m. bo ob 6. budnica, od pol 7. do pol 8. sprejem gostov na postaji in sv. maša, od 8. do 9. promenadni koncert na trgu, nato pa se razvije sprevod, v katerem bo zastopano obrtništvo vseh strok skupno s svojimi pomočniki in vajenci. V sprevodu bomo videli žive slike o pomenu obrtništva za narod in državo. Nato bo ob 10 velik obrtniški tabor na vrtu Henkejeve restavracije. Na dnevnem redu tabora bodo razprave o življenjsko

ZLATA ZANKA

JAMES OLIVER CURWOOD 3

ROMAN

Bilo je tudi čudno naključje, da je prav v tej noči z neskončno skrbnostjo in ne brez precejšnjega truda v posebni vznemirjenosti spet spletel svilene lase v zajčjo zanko.

PETO POGLAVJE

Prvo srečanje.

Noč je bila tako svetla, da je od pohabljenih borovcev padala ostro začrtana senca na sneg. Neskončno število zvezd se je svetlikalo na jasnem nebu. Mesečeva svetloba ni bila potrebna: na razdaljo tristo metrov bi bil mogel opaziti Filip vsako divjo žival. Sedel je tesno ob ognju, katerega vročina se je odbijala vanj od visoke črne skale, ob katere vznožju je ogenj gorel. Filip je pravkar končal utrudljivo pletenje zajčje zanke, zanko spet shranil v listnico in prisluhnil v noč. Zdajci je razločil v šepetajoči in sikajoči nočni sapi glas.

Filip se je vzravnal in prisluhnil. Potem je planil pokoncu in preprečkal petdeset čevljev široki pas nizkega gozda, ki ga je ločil od puščave. Od tamkaj se je bil slišal glas iz velike daljave, kakšno miljo ali celo dve oddaljeno. Bilo je tuljenje volkov.

Ne novi ne nenavadni niso bili ti glasovi za Filipa. V zadnih dveh letih jih je bil večkrat čul, a nikdar ga niso tako vznemirili kakor zdaj. Vse, kar mu je bil povedal Peter Breault, mu je v tem trenutku prišlo v spomin. To so Bramovi volkovi. Bram in njegova tolpa se mu bližata. O tem je bil prepričan.

Zdirjal je nazaj k šotoru. Vzel je puško v roke in nabrcal snega na ogenj, da ga je pogasil. Ko je spet stal na robu gozda, je gledal okoli sebe in iskal močnejše drevo, zakaj v možgane se mu je kakor nagel vbod bodalu zapičila misel, da potrebuje drevo, na katero lahko spleza. Tropa volkov je tekla v smeri proti njemu. To je bilo gotovo. Bili so oddaljeni le še četrt milje, ko se je Filipu posrečilo najti drevo, ki je bilo dovolj krepko za njegovo težo.

Filip je naglo dihal in njegovo srce je tolklo kakor boben, ko je plezal na vitek borovec, ki ni bil debelejši od njegovega lakta. Pri tem mu je padlo na um, da je bil pred kratkim obesil losje meso na neko cedro, ki je bila debela kakor njegovo stegno. Toda volkovi so drevo čez noč preglodali, kakor bi bilo iz papirjevine.

Iz svojega majavega zavetišča, ki je stalo le deset čevljev visoko nad zemljo, je strmel Filip v puščavo, razsvetljeno od zvezdnega lesketa. Zdaj je zaslišal nov šum. Bil je hitri pek-pek-pek v skokotu bežečih kopit, vdirajočih se v zamrzlo sneženo skorjo. Zagledal je žival. Bil je severni jelen, ki je bežal za svoje življenje. Filip je olajšano zadihal, ko je opazil, da je žival tekla dalje ob gozdni meji. Če obdrži to smer, bo naletela na gozd šele dobre pol milje od prostora, kjer sam tabori. Filip je tudi ugotovil, da volkovi niso več tulili, kar je moglo pomeniti samo eno: preganjalci so bili že zelo blizu svoje žrtve. In res, komaj je bil izginil severni jelen, že so se prikazali volkovi — sive, nagle sence. Bilo jih je vsaj dvajset, morda pa tudi trideset. Dirjali so blizu mimo njega, tako da je slišal hvatanje njihovih čap in njih sopihanje. Tako hitro so jo bili ubrali mimo njega, kakor požene vihar oblak prahu. Iz dejstva, da so svojo bojno vrsto pahljačasto razvlekli, je spoznal Filip, da bodo jelena kmalu napadli.

Filip se je s svojega neudobnega sedeža spustil v sneg. Mislil je, da bodo preganjalci dohiteli severnega jelena, oddaljenega od njih kakih tri sto do štiri sto metrov, šele kako miljo proč. V senci nizkega drevja skrit je Filip čakal, ne da bi bil kaj razmišljal o svoji varnosti. Ko je naposled slišal značilni cip-cip-cip bližajočih se snežnih čevljev, mu srce ni nič hitreje tolklo. Tako zanesljivo je bil vedel, da se bo mož, ki ga je preganjal, pojavil tu pred njim v zvezdni svetlobi.

Filip si je bil napravil načrt, ko so bili zdirjali volkovi mimo njega. Naključje mu je prišlo na pomoč: Bram je bil ločen od svoje trope, ki je onemogočala napad nanj, če je bila z njim. Ko bo volčja tropa žrla se ne bo pokorila Bramovim poveljem. Filip je sklenil med tem časom ustaviti Brama in ga prijeti. Vzdignil se je, odložil puško, vzel revolver v desnico, s katere je bil slekel rokavico, in se napeto zazrl v smer, iz katere so bili pritekli volkovi.

Tedaj pa se je zgodilo, kakor bi bila udarila strela z jasnega. Strah in osupljenje.

važnih vprašanjih obrtniškega stanu, kakor o uvedbi starostnega zavarovanja za obrtništvo in o njegovi gospodarski in socialni zaščiti, o obrtnem tisku, o organizaciji in drugem.

Popoldne bo ljudska veselica, ki jo priredi obrniško društvo v Laškem. Udeleženci si bodo ogledali pod strokovnim vodstvom vse znamenitosti mesta, posebno pravkar dovršene naprave gostilničarske pivovarne v Laškem. Kopališka uprava je udeležencem tabora dovolila znaten popust v kopališču, a prometno ministrstvo polovično vozno ceno na železnicah. Prihod na prva posvetovanja in občni zbor bo v soboto s popoldanskimi vlaki, na obrtniški tabor pa v nedeljo z jutrnimi vlaki

Ker je poskrbljeno, da bodo udeleženci lahko poceni in udobno preživeli prihodno nedeljo v lepem zgodovinskem mestu Laškem, vabimo vse zavedno obrtništvo, da s svojimi družinami in prijatelji poseti lepo obrtniško manifestacijo. Vabljeni so pa tudi ostali prijatelji obrtništva. Torej v nedeljo 15. t. m. vsi v Laško!

DOPISI

MALA NEDELJA. Naša godba se je osnovala leta 1924. kot samostojno društvo, pozneje pa se je pridružila sokolski četi, kjer si je ustanovila godbeni odsek. Lansko leto pa je bil tudi ta odsek ukinjen. Godba si je zdaj ustanovila spet novo nepolitično društvo pod imenom Malonedeljska godba. Društvo šteje 24 rednih, 16 ustanovnih in 40 podpornih članov. Pred meseci je imelo društvo ustanovni občni zbor, na katerem so bili izvoljeni: za predsednika inž. Ferdo Lupša, za podpredsednika župnik Ostrž Franc, za kapelnika učitelj Prelog Janko, za podkapelnika organist Verzel Alojz, za tajnika godbenik Lupša Alojz, za tajniškega namestnika učitelj Kosi Ludvik, za blagajnika godbenik Kosi Karel, za blagajniškega namestnika posestnik Kolarič Anton, za gospodarja godbenik Stajnko Anton. za gospodarjevega namestnika cestar Korošak Jakob, za arhivarja godbenik Trstenjak Jožef, za arhivarjevega namestnika godbenik Zemljič Stanko. Nadzorni odbor sestavljajo: predsednik župan Spindler Lovro, zapisnikar trgovec Senčar Slavko, blagajnik orožniški upokojenec Aleš Tomaž. Predsednik društvenega razsodišča je posestnik Rudolf Franc. Gradbeni odsek sestavljajo Kosi Ludvik, inž. Lupša Ferdo, Lupša Alojz in Vrbnjak Anton. Novo društvo je odkupilo od sokolske čete godbene instrumente, za katere še dolguje 8000 din. Nadalje se je odločilo, da si zgradi prepotreben godbeni dom in nabavi kroje. V svrho nabave denarnih sredstev priredi društvo nepreklicno 19. ali v primeru slabega vremena 26. junija veliko javno tombolo ter prosi prebivalce bližne okolice, da nabiralce daril obdarujejo z malenkostnimi darili, ob priliki vršenja tombole pa prisostvujejo z največjo udeležbo. Na svidenje!

ROGATEC. Naš trg in njegova okolica sta siromašna. Zaradi slabih stanovanjskih prilik in pogosto nezadostne prehrane je tudi pri nas precej razširjena jetika. Leta 1934. je bil v Rogatcu ustanovljen protituberkulozni dispanzer, pred dvema letoma pa Protituberkulozna liga, ki je s podporo Protituberkulozne zveze v Ljubljani in krajevnih činiteljev prevzela tudi dispanzer. Letos bo dispanzer popolnoma opremljen, ker dobimo od zveze rentgenski aparat in je liga zbrala tudi potrebni denar za nakup ostalih priprav Tako bo dispanzer pod vodstvom specialista lahko nudil vso zdravniško pomoč jetičnim Da bo pa liga lahko izdatno podpirala siromašne jetične bolnike tudi s hranili in oblačilom, darujte zdaj v času protituberkuloznega tedna obilno za tukajšnjo ligo, ker so za uspešno borbo proti jetiki potrebne visoke vsote.

SINJI VRH. Nedavno je zgorel dobršen del vasi Hriba, o čemer ste že poročali. Škode je okoli 300.000 dinarjev, a zavarovalnina ne doseza niti polovice te vsote. Osumljen je požiga neki vaščan, ki je zdaj v zaporu v Črnomlju. — Nedavno je bila blagoslovljena v Severinu nova cerkev, za katere zgraditev ima mnogo zaslug veleindustrijec g. Vladimir Arko. Ta majhna vas ima zdaj kar tri cerkve: dve katoliški in eno baptistovsko.

SV. JURIJ V SLOV. GORICAH. V preljubi nam »Domovini« vsak teden čitamo dopise iz raznih krajev naše lepe Slovenije, le iz naših Slovenskih goric so dopisi redki Zdaj cvete sadno drevje, a hladno vreme zelo ovira cvetje. Tudi naši travniki so pusti, kakor bi šele zdaj skopnel sneg Enako po polju rast slabo uspeva. Pred kratkim so po naši župniji zbirali podpise za tukajšnjega g kaplana. Čudno se nam zdi, da hočejo nekateri gorečneži g. kaplana na vsak način odpraviti iz naše župnije, češ da je preveč preprost z ljudmi in da gre v vsako baito. Dalje mu naštevajo tele grehe: da se preveč druži s siromaki in da zametuje naše veljake, da zahaja v gostilno g. Vergleza in prijateljsko občuje z ljudmi, ki drugi duhovščini niso ljubi. Vprašujemo se, ali bi v naši župniji morali biti sami takšni duhovniki, ki bi imeli besedo samo za bogatine. Vsa župnija je zadovoljna z g. kaplanom, zato odločno zahtevamo, da g. kaplan ostane. Za g. kaplana se je zbralo nad 2500 podpisov in zdaj upamo, da bo naša zahteva obveljala.

Domače novosti

* **Zahteve obrtnikov.** V prostorih beograjske obrtne zbornice je bilo v nedeljo zborovanje zastopnikov vseh obrtnih zbornic iz države. Na zborovanju so razpravljali o splošnem položaju obrtništva in na koncu sprejeli obširno resolucijo, v kateri zahtevajo, naj državne in samoupravne ustanove izvršujejo obrtniška dela v lastni režiji le v nujnih primerih. Nujno zahtevajo, da se končno uredi vprašanje delavnic v kaznilnicah, ki povzročajo škodo ne samo obrtnikom, marveč tudi državi sami. Dalje zahtevajo, da se zagotove potrebna sredstva za strokovno izobrazbo obrtništva ter da se izvede pokojninsko, odnosno starostno zavarovanje

* **Nov slovenski narodni poslanec.** Dosedanji poslanec za slovenjgraški srez je bil bivši konzul v Celovcu dr. Anton Novačan, znani slovenski pisatelj. Ker je bil imenovan za našega generalnega konzula v Bariju v Italiji, je odložil svoj poslanski mandat. Njegov namestnik na listi je bil Anton Rogina, veleposestnik v Podgorju pri Slovenjgradcu, ki pride zdaj kot poslanec v narodno skupščino. Novi poslanec je znan narodnjak in je nečak bivšega predsednika apelacijskega sodišča v Ljubljani dr. Antona Rogine.

* **Stoletnica kraljeve garde.** Kraljeva garda v Beogradu bo danes praznovala stoletnico obstoja Za proslavo so že v teku velike priprave in bodo pri njej sodelovale vse edinice zdajšnje kraljeve garde, ki je nekaj drugega, kakor pa je bila pred sto leti. Kraljevo gardo je ustanovil srbski kralj Miloš Obrenović l. 1838 Ob ustanovitvi je štela 73 mož, danes pa, ko je garda kralja Jugoslavije, pa ima cele polke.

* **Smrt starega koroškega narodnjaka.** Na Radišah je te dni umrl najstarejši tamošnji

---

Čudne motnje slišnosti glasov v arktidi so mu bile preslepile sluh. Med tem ko je še napenjal oči, da bi se bil razgledal skozi sivo nočno bleščobo po puščavni ravani, se je zdajci prikazal Bram ob robu gozda. Niti dvajset korakov in bil oddaljen od njega.

Filip je udušil krik, ki mu ga je bilo osupljenje potisnilo v grlo. V istem trenutku se je Bram nepričakovano ustavil in stal na mestu osvetljen od zvezdne svetlobe. Njegova mogočna pljuča so vsrkavala z lahno sikajočim šumom zrak. Bil je orjak — pošast. Najbrž ga je slepljivo migljanje zvezdne noči napravljajo Filipu še večjega, kakor je bil. Gosta griva kuštravih las mu je visela čez rame. Njegova brada je bila gosta in kratka. Za sekundo časa je videl Filip v njegovih očeh odsev zvezdne bleščobe, v očeh, žarečih ko mačje oči. Bil je strašen, vprašujoč obraz — obraz bitja, ki išče plen, a je vendar plen samo. S tega obraza je odsevalo strahovito, mračno vprašanje stvari, ki je napol žival in napol človek. Filip je vedel, da vse življenje ne bo mogel pozabiti tega pogleda. Brezupna divjost, zapuščenost brez utehe, mučeče vprašanje, ki samo o sebi ničesar ne ve, obupna nesmotrnost obsojenca na večno samoto so se izražali iz Bramovih potez.

Hkratu se je Filip zavedal, da je bil zdaj čas za nastop. Njegovi prsti so se čvrsteje oklenili revolverjevega držaja, in stopil je izza ruševja.

Če ne bi bil Bram v tistem trenutku z naglim zamahom kriče vzravnal glave in se obrnil, bi bil moral opaziti Filipa. Še nikdar ni Filip čul iz človeškega ali živalskega grla takšnega krika, kakršnega je zagnal Bram, ko ga je neki višji nagon opozoril na nevarnost, katere pač še ni bil videl. Bil je klic mojstra svoji tropi, živalskega človeka zverem, ki so bile njegovi bratje. Globoko iz Bramovega orjaško obokanega prsnega koša je grmel krik ko glas velikega bobna in prešel v škripajoče vreščanje, ki se je moralo čuti na milje daleč po odprti ravani. Tedaj se je glas zviškoma pretrgal in sledilo mu je sikanje kakor iz nenadno zaprtega ventila parnega kotla.

Preden se je bil Filip zavedel iz osupljenja, je bil Bram že daleč proč. Z dolgimi koraki jo je naglo mahal po snegu, in namesto vabilnega klica za volkove se je zdaj slišal tisti čudni, blazni smeh, ki ga je bil trepetajoč iz praznovernega strahu opisal Peter Breault.

Ne da bi bil skušal napraviti en sam korak za njim, mu je zaklical Filip: »Bram Johnson, stojte! V imenu kralja . . !«

Bilo je staro besedilo. Besede, ki so tudi v severni deželi uveljavljale mogočnost postav Bram jih je bil slišal, pa se jim ni pokoril.

Znova ga je Filip poklical po imenu.

»Bram, Bram Johnson . . .«

Smeh je sledil v odgovor. Zdaj je imel rogajoč se prizvok, kakor bi bil Bram klicalca zasmehoval.

Filip je vzdignil revolver in dvakrat ustrelil. Ni hotel zadeti Brama in je zato ustrelil nad njegovo glavo. Begunec je moral čutiti sikanje krogel.

»Bram, Bram Johnson!« je zakričal Filip tretjič.

Potem je roko z revolverjem povesil in zastrmel v orjaško postavo, ki je bila samo še senca in nato kmalu čisto utonila v noči.

Spet je stal Filip sam pod zvezdnim nebom, obdan od severne praznote. Bilo mu je jasno, da je bil ravnal silno neumno. Kakor otrok je zamudil ugodno priložnost in Bram ga je zasmehoval. Ne bo dolgo trajalo, si je mislil Filip, ko bom prejel plačilo za svojo neumnost in počasnost. Še to noč se bo Bram vrnil, in tokrat ga bodo spremljali volkovi.

Zona ga je spreletavala pri misli na korporala Leeja, ko se je vračal skozi pritlikavo drevje k skali, kjer si je bil napravil ognjišče. Žalostna zgodba obeh mož iz Forta Churchilla ni bila razveseljivo dopolnilo k gotovosti neposredne nevarnosti, v katero ga je bilo privedlo neumno oklevanje Seveda, Filip ni bil strahopeten, osebna nevarnost ga je celo mikala, toda bil je človek z rdečo krvjo v žilah. Zato je njegov čut samoohrane terjal vsaj tak položaj, da bi lahko upal tudi na zmago, če bi se spustil v borbo Niti sence upa ni imel, da bi zmagal v tem boju. Ta zavest ga je skoro omamljala Kakor pijan je stal ob svojem ognjišču Saj se ne bojim Brama samega, si je rekel, ko je skušal spet urediti svoje misli, z njim bi se mirno začel boriti, čeprav je orjak. Toda Bram se ne bo sam bojeval. Njegovi volkovi mu bodo pomagali. Najbrž njega samega sploh ne bom več videl. Slišal bom samo njegov smeh in njegove klice, s katerimi bo izpodbujal svojo tropo. Tudi korporal Lee in njegov spremljevalec sta imela opravka le z volkovi.

Le prerazločno se je Filip izdal, kdo je bil in zakaj je bil tu. Pa še streljal je. Bram se bije za svoje življenje in bi bil norec, če se ne bi hitro in udobno znebil oboroženega smrtnega sovražnika.

prebivalec Jakob Herman, po domače Horej. Dosegel je lepo starost 91 let. Bil je vse svoje življenje zaveden Slovenec in velik prijatelj slovenskega časopisja. Dolga leta je bil odbornik in predsednik Slovenskega izobraževalnega društva na Radišah in eden izmed najnaprednejših občanov. Blag mu spomin.

* **Smrt zavednega goriškega Slovenca.** Iz Mirena pišejo, da je v visoki starosti 92 let umrl Miha Štante, oče g. Vinka Štanteta, župnika v Šempolaju na Krasu. Pokojnik je bil dober del svojega dolgega življenja mitničar na soškem mostu. Blag mu spomin!

* **Drobne novice iz Koroške.** Na posestvu Jožeta Ibovnika, po domače Bobeja, v Galiciji, je požar uničil gospodarsko poslopje in hišo. Pri tem je zgorelo tudi šest goved in več svinj. — V Pliberku je umrla ugledna žena Marija Komarjeva. — Tečaj za slovenska dekleta, določen za 8. maj v Celovcu, je preložen na jesen. — Nedavnio nedeljo je imel v Št. Janžu v Rožu novo mašo tamošnji domačin dr. Janko Hornböck. K svečanosti so se zbrali v velikem številu prebivalci iz Roža.

* **Zaradi podražitve moke se je podražil kruh.** V zadnjih dneh se je pšenica podražila za kakšnih 35 dinarjev pri metrskem stotu. Ta podražitev je nenaravna že zaradi tega, ker je prenagla. Razume se, da se je zaradi podražitve pšenice podražila tudi moka. Gospodarstveniki imajo seveda pripravljene lepe razlage, zakaj se je pšenica podražila tako naglo, da je dosegla dvakrat višjo ceno od cen na svetovnih tržiščih. Znaki kažejo, da imajo večino žita lanske letine v rokah židovski in drugi prekupčevalci, ki zdaj navijajo cene Podražitvi pšenice in moke je že sledila podražitev kruha v več krajih. Drugod pa še menda sledi. Podražitev moke in pšenice je za Slovenijo huda reč. ker ju moramo uvažati

* **Polovična voznina za dravske splavarje.** Prometno ministrstvo je dovolilo polovično voznino za vožnjo po železnicah članom splavarske zadruge v Št Ožboltu ob Dravi. Zadruga šteje 400 članov in so v njej včlanjeni vsi splavarji ki plovejo po Dravi od Dravograda do Dubrave.

* **Smrt ga je prehitela.** Po večletnem bolehanju je v Petrinji v savski banovini umrl 28. aprila v 65. letu starosti g Gašpar Regitnik Pokojnik je neprenehoma 32 let služhitela Naj mu bo ohranjen blag spomin, žalujočim svojcem pa naše iskreno sožalje!

* **Dovolienja za točenje alkoholnih pijač na drobno na gostinskih ljudskih veselicah, cerkvenih proslavah, zborovanjih, zabavah** in boval v valjalnici pri Kranjski industrijski družbi na Jesenicah, a leta 1926. je bil upokojen. Od leta 1928. pa do svoje smrti je skoro stalno živel z ženo go. Frančiško pri hčerki ge. Mariji in zetu orožniškemu naredniku g. Zvonku Lagoji. Zadnji čas si je zelo želel, da bi še obiskal in videl svoje stare tovariše na Jesenicah in Javorniku, ali ga je smrt prepodobnih prireditvah izdaja finančno ravnateljstvo osebam, ki za to v svojih prošnjah izrecno zaprosijo in ki že imajo od pristojnega upravnega oblastva dovoljenje za začasno izvrševanje gostinske obrti. Tako pravico točenja alkoholnih pijač izda finančno ravnateljstvo samo za področje, za katero pristojno upravno oblastvo izda dovoljenje za točenje alkoholnih pijač. Če je takšno sejmišče, ljudska veselica, cerkvena proslava in tako naprej na domu, kjer ima kdo že tako pravico točenja alkoholnih pijač, potem tega dovoljenja od finančnega ravnateljstva in treba. Če pa je takšna veselica kje izven točilnega lokala, se je treba obrniti na finančno ravnateljstvo s prošnjo.

* **Tožbe krščanskih socialcev.** Krščansko-socialna »Delavska pravica« objavlja članek z naslovom »Kdo bo dal zadoščenje«. Najprej ugotavlja, da je morala Jugoslovanska strokovna zveza pretrpeti zadnja leta hude napade in prenesti hude očitke, nato nadaljuje: »Vsi katoliški časopisi z redkimi častnimi izjemami so se bavili z Jugoslovansko strokovno zvezo in dopovedovali svojim bralcem, da je zveza nekatoliška, da je zavrgla papeške okrožnice, da odbija od sebe slovensko duhovščino, da ne spada v slovensko katoliško občestvo, skratka: da je dovodni kanal v marksizem in komunizem. Nešteto sestankov, predavanj in tečajev se je vršilo, na katerih so predavatelji napadali zvezo in njene funkcionarje v vodstvu. Vršili so se posveti in pogajanja, ki naj bi zravnali nastali spor v delavskih vrstah, toda brez uspeha. Zadnji čas pa je dokazal, da ni bil boj proti Jugoslovanski strokovni zvezi naperjen zaradi katoliških načel ali zaradi papeških okrožnic, ampak zaradi tega, kar smo mi vedno trdili, to je zaradi strankarskega vprašanja. Zdaj ob popolni jasnosti pa le pričakujemo človeka, ki bo dal Jugoslovanski strokovni zvezi zasluženo zadoščenje za krivice, ki jih je pretrpela in z njo njeni člani.«

* **Smrt mlade koroške Slovenke.** V Št. Jakobu v Rožu je umrla gdč. Marica Zwitterjeva ki je pred leti s koroško igralsko družino gostovala v ljubljanski drami. Igrala je naslovno vlogo v narodni igri »Miklovi Zali«. Nekoč cvetoča »Miklova Zala« je podlegla jetiki stara komaj 28 let. Blag ji spomin!

* **Na rojstni dan kancelarja Hitlerja se je rodil.** V boroveljski fari se je na rojstni dan kancelarja Adolfa Hitlerja rodil delavcu Jožefu Katniku krepek fant, kateremu je bil za botra sam kancelar. Pri krstu ga je zastopal koroški deželni glavar, drugi boter pa je bil Jakob Čekoni iz Borovelj. Po botrih je dobil novorojenček tri imena: Adolf, Vladimir in Jakob.

* **Na Koroškem popravljajo ceste.** Nova oblastva se tudi na Koroškem prizadevajo zmanjšati število brezposelnih. Zaenkrat so zaposlili največ ljudi pri popravah in gradnjah cest. Med drugimi se preureja cesta iz Pliberka v Labud preko Žvabeka. Cesta med Celovcem in Gradcem se popravlja hkrati na več mestih in bo za promet sposobna že do 1. junija. V južnem delu dežele se bodo začele popravljati poti v območju Karavank, tako da bodo tudi gorske vasi bolje zvezane s svetom.

* **Nova vrsta vžigalic.** V kratkem pride v promet nova vrsta vžigalic, izdelanih v domačih tvornicah. Na škatlicah, ki se bodo prodajale po en dinar, so slike narodnih noš iz raznih krajev naše države.

* **Najdba predmetov iz kamene dobe.** Dolenjska je bila že v najstarodavnejši dobi obljudena. O tem nam pričajo razne dragocene izkopanine. Te dni so naleteli na stare predmete iz kamene in poznejše bronaste dobe v bližini Žužemberka. Izkopali so razne posode, kamenite sulice in drugo. Bilo bi priporočati, da veščaki preiščejo ta kraj, da se dragocene najdbe ne porazgube.

* **Vse, ki so prestali grozote svetovne vojne,** bo zanimala nova slovenska knjiga, ki je pravkar izšla in se imenuje »Č r n a v o j n a«. Napisal jo je D. Ravljen. Zlasti oni naši možje in fantje, ki so med vojno služili pri vojakih na Gornjem Štajerskem, bodo segli po njej. Knjiga obsega 120 strani in stane samo 10 din, v platno vezana 15 din. Naročite jo pri založbi »Cesti«, Ljubljana. Knafljeva ulica 5.

* **Hiša je zgorela** nedavno noč v Bohovi pri Mariboru posestniku Ignaciju Rajzmanu. Požar je bil skoro gotovo podtaknjen. O tem je pričala lestva, ki jo je gospodar zvečer spravil v parno pri hlevu, zjutraj po požaru pa so jo našli prislonjeno ob zadnji strani hiše.

Prvič po trenutku, ko se ga je bil oprijel smrtni strah, si je Filip spet predstavljal prizor, ko je bil Bram stal pod zvezdnim nebom na zasneženi puščavni ravani. Šele zdaj mu je padlo na um, da je bil Bram neoborožen. Ugotovitev tega dejstva, ki je ostalo tako dolgo skrito njegovi pozornosti, je učinkovala na Filipa kakor nenaden žarek upanja. Imel je puško in revolver in obilo municije. S kakšnega drevesa lahko začne boj z zvermi To je bila vsaj ena možnost za rešitev.

Filip se je oblekel v plašč. ki ga je bil pustil ob ognjišču. si napolnil žepe z municijo in šel iskat drevo. kakršno je potreboval. Sto metrov od svojega taborišča je naletel na grčast bor. ki se mu je videl primeren.

Deblo je dosezalo v premeru skoro šest palcev ter je stalo samo in prosto, kar mu je dajalo upanje. da bo lahko zanesljivo meril v napadajoče zveri. Kaj pa če ima Bram vendarle puško. Če je tako, bo na drevesu Bramu takorekoč tarča. Ker pa je bila to edina možnost za obrambo, mu ni kazalo drugo.

ŠESTO POGLAVJE

Lovec postane plen

Filipova ura je kazala polnoč. Njegovi živci so bili skrajno napeti. Vsak šum, ki je prišel iz puščave ali iz gozda, je zadel njegov duh in njegovo telo kot udarec z bičem. Čakal je, da se bosta zdaj zdaj pojavila v neposredni bližini Bram in njegova tropa. Snežna sova, ki je naletela na kunca, nekaj belih lisic, ki so se radovedne ko otroci priplazile v bližino. so ga nagnale. da je z utripajočim srcem splezal na svoje drevo.

Ko pa je bil dve uri čepel v tej mučni napetosti na drevesu, mu je odleglo. Njegovi živci so se pomirili in zastavil si je vprašanje, ali mu le ni prizanesena borba z volkovi, ki jo je ves čas čutil kot neogibno. Ali je mogoče, da je njegovo streljanje Brama oplašilo? To se je zdelo malo verjetno. Strahopetnost je bilo zadnje, kar je lahko prisodil možu, čigar obraz je bil videl v zvezdnem lesketu. Razločno si je predstavljal Bramov obraz, in zdaj po urah neznosne muke je začel učinkovati nanj Tem mislim se ni mogel ogniti. V tistem divjem, živalskem obličju je bil videl srce stiskajočo žaloigro bitja. ki ne pozna upanja. Celo v tem trenutku, ko je prisluškoval, ali se že ne bliža nevarnost. ni več čutil v sebi po plenu hlepečega lovskega vznemirjenja. Te spremembe svojih občutkov si ni znal razložiti Samo še globoko sočutje z Bramom Johnsonom je bilo v njem. Njegov strah pred volkovi je čedalje bolj plahnel, Bram in njegovo življenje pa sta mu postajala razumljivejša. Razdraženi pogled preganjane divjačine v njegovih očeh, tudi ko je sam šel na lov, Bramova nepremostljiva zapuščenost, ko je stal pred njim in prisluškaval kod so šle napol ukročene zveri, edini prijatelji, ki jih je imel, to vse mu je bilo razumljivo. Kljub živalskemu kriku človeka volka, kljub strašnemu smehu je bil Filip prepričan, da se uganka Bram ne da rešiti preprosto z besedo blaznost. Filip je bil slišal, da je bila samota umorila že mnogo ljudi. Enega izmed teh je sam poznal Bil je Pelletier. Filip je znal na pamet dnevnik, ki ga je bil Pelletier načečkal na vrata svoje koče gori v arktidi na postaji Fulltonu. preden je šel v smrt, ki se mu je zdela edina prijateljica. To je bilo hujše ko blaznost. Bram je živel leta in leta izključen iz vsake človeške družbe.

V ozadju vseh teh predstav in razmišljanj se je dalje razpletala v Filipovih možganih misel na šop ženskih las. V koči Petra Breaulta ne bi izrekel suma, ki ga je bil prešinil. Filip ga je pridržal zase. Tudi Peter si ni upal izreči ostudnosti. S tem pa misel še ni bila odpravljena; vrtala je in ga mučila, čeprav je Filip vedel, da obdrže človeški lasje leta in leta svoj živi blesk, in čeprav je vse kazalo na to, da je imel Bram zlato zajčjo zanko že vrsto let. Saj je bilo zelo verjetno, da jo je bil prejel od kakšnega belca pri zamenjavni kupčiji in da mu jo je kakšno posebno pristrastje ali nedoumna praznovernost napravila za posebno dragoceno reč. Toda Filip je bil v položaju, v katerem ni vplival nanj samo razum. V hudem nasprotstvu z razumom je vztrajalo v njem prepričanje, da so bili lasje šele pred kratkim odrezani z ženske glave. Ni imel vzrokov, ki bi vsaj pred njim samim podpirali to prepričanje, a vendar je bil neomajen v tej veri. Neka ženska živi pri Bramu ali pa je živela pri njem. Ko je Filip pomislil na dolžino in lepoto in slastno mehkobo svilenega šopa v žepu, se ni mogel otepsti groze pred možnostmi, ki so verjetne v takem položaju. Bram in ženska s takimi lasmi!

Čez čas se je Filip spustil z drevesa. Potreboval je uro časa, da se je počasi — vsi čuti so mu bili še zmerom skrajno pazljivi — splazil do svojega starega taborišča. Tu si je spet napravil ogenj. Vsak trenutek je prisluhnil. ali morda ne prihajajo odkod sumljivi šumi.

(Dalje prihodnjič.)

* **Kdor hoče biti poceni oblečen,** naj kupuje ostanke pri Stermeckem, Celje. Pišite takoj po cenik!

* **Mladeniči rekruti,** ki ste potrjeni, pa imate skrajšan rok službe, želite čimprej vstopiti v kader ali odložiti službo v kadru, informirajte se in uredite svoje zadeve pravočasno! Ako je rok zamujen, se ne da več pomagati. Tudi vsa ostala vojaška pojasnila daje za malenkostno plačilo koncesionirana pisarna Per Franc, kapetan v p., Ljubljana, Maistrova ulica 14. Za odgovor priložite kolek ali znamko za 6 din.

* **Smrtna nesreča Slovenca v rudniku.** V rudniku Ravni Reki se je smrtno ponesrečil Slovenec kopač Karel Glivar iz Škofje Loke. V rovu sta se bili nanj zrušili ogrodje in kamenje ter ga zasuli. Pokojni Glivar se je šele pred sedmimi meseci poročil z neko Škofjeločanko. V teku zadnjih dveh let je pokojni Glivar že četrti Slovenec, ki se je ponesrečil v tem rudniku.

* **Velike jate kobilic delajo nadlogo po Hercegovini** ter uničujejo posevke. Tamkajšnji kmetje in vinogradniki si na vse načine prizadevajo, kako bi jih ugonobili, a je vse zaman. Zato so zaprosili za pomoč na banovini in v kmetijskem ministrstvu. Kobiličja zalega v teh krajih je že stara reč. Pred desetimi leti so kobilice v okolici Stolca požrle prav vse posevke in uničile trto.

* **Velik požar.** Nedavno je v hiši inženjerja Milana Lenarčiča v Josipdolu pri Ribnici na Pohorju nastal požar, ki je poslopje upepelil do tal. Škode je okoli 75.000 dinarjev, ki je delno poravnana z zavarovalnino.

* **Žaloigra siromašnega viničarja.** 58letni viničar Martin Fajs od Sv. Trojice v Slov. goricah je bil povabljen na sodno razpravo k sodišču v Mariboru. Povabilo pa je moža tako potrlo, da se je v trenutni duševni zmedenosti obesil. Ko se je njegov 19letni sin Jože vrnil in našel očeta obešenega, je v obupu zaužil večjo količino mišnice. Domači so ga v pravem času našli in poklicali zdravnika, ki je fanta rešil smrti.

* **Starček utonil v potoku.** V potoku Velki blizu Podvelke so ljudje našli truplo okoli 80 let starega moža, ki je bil v sami srajci. Očitno si je bil starček pral ob potoku perilo. Pri tem je padel v vodo in utonil.

* **Smrtna žrtev v Zagorju.** Nedavno popoldne je avtobus zraven Korbarjeve hiše v Zagorju, kjer ima Bat'a svojo podružnico, povozil 6letnega Lovreka, sinčka rudniškega uslužbenca Lovrenca Turka. Vsi, ki so čuli fantička v strahu kričati, so videli, da se je pravilno umaknil. Deček je bil takoj mrtev. Vsekako je potrebno, da se zadeva temeljito preišče.

* **Smrtna nesreča ob potoku.** Nedavno zjutraj je stopil 76-letni Jurij Pavšek, posestnik na Črnem vrhu pri Sv. Juriju ob Taboru, k potoku Ojstrici blizu svoje hiše po vodo za živino. Ko je zajemal vodo, se je preveč nagnil in izgubil ravnotežje. Udaril je z glavo ob kamen in dobil poškodbo na temenu. Pavšek je onesveščen padel v potok in utonil. Njegova hčerka Pavla ga je našla v potoku, toda vsi napori, da bi spravili Pavška k zavesti, so bili zaman. Blag mu spomin!

* **Smrtna nesreča pri skladanju sena.** Na Primskovem pri Kranju je 76letni hlapec Alojzij Fende na skednju razmetaval krmo. Pod njim pa so se nenadno vdrle deske. Padel je precej globoko na cementna tla in dobil pri padcu hudo rano na glavi. Domači so poklicali zdravnika iz Kranja, ki pa je mogel ugotoviti le smrt.

* **Samomor mladega fanta.** V nedeljo zvečer je nastal v Lešnici pri posestniku in mlinarju Riflju med domačimi hud prepir, med katerim se je sin Jože silno razburil. Ko so vsi domači legli spat, je Jože zapustil hišo in ga ni bilo več nazaj. Mlajši brat France je bil zanj v skrbeh in je kmalu stopil za njim. Našel ga je obešenega na domačem podu. Vsi poskusi, da bi ga obudili k življenju, so bili zaman.

* **Požar v Serjučah.** Posestniku Rahnetu v Serjučah pri Moravčah je pred leti zgorela hiša, te dni pa še gospodarsko poslopje. Živino so rešili, vse drugo pa je postalo plen ognja. Moravški gasilci so prihiteli z motorno brizgalno in ogenj omejili. Pogorelec je zavarovan za nizko vsoto. Zažgala je hudobna roka.

* **Smrtna nesreča na Bistrici pri Tržiču.** Na Bistrici pri Tržiču je mnogo peska. Kopljejo ga tam tudi Kovorjani. Te dni ga je prišel kopat tudi Janez Keršič iz Kovorja. Pri tem se je vsul nanj peščeni sklad in ga usmrtil. Njegov sin, ki je delal z njim, je komaj ušel nesreči. Pokojnik je bil oče enajstih mladoletnih otrok.

* **Požar v Šempasu.** V nedavni noči je nastal v kleti hiše pri posestnici Tereziji Peliconovi v Šempasu požar. Ogenj se je od tam naglo razširil v shrambo kmetijskega orodja in raznih pridelkov. Na pomoč so prihiteli tudi goriški gasilci, ki jim je skupno z vaščani po nekaj urah napornega dela uspelo požar omejiti.

* **Lokomotiva ga je razmesarila.** Usodna nesreča se je pripetila pri koroški postaji v Mariboru. 24letni delavec Peter Avgustin iz Slivnice je šel s kolesom preko tračnic s koroške postaje proti železniškim delavnicam. Nesrečno naključje pa je hotelo, da je v tistem trenutku pridrvel vlak. Lokomotiva je potegnila Avgustina pod kolesje. Nesrečnika so hudo poškodovanega prepeljali v mariborsko bolnišnico, kjer je preminil.

* **Tri smrtne žrtve metana.** V rudniku Montaniki pri Majerici blizu Tuzle so izgubili življenje trije rudarji. Eden izmed rovov je bil že nekaj dni zaprt, ker se je tam pojavljal najnevarnejši plin metan. Naposled pa je uprava rudnika naročila skupini rudarjev, naj rov preišče in po možnosti spet prevzame v njem delo. Najprej so poslali v rov rudarja Martina Geršaka, ki je rov obhodil in se nepoškodovan vrnil. Takoj za njim so poslali v rov šest rudarjev. Komaj pa so ti rudarji prišli v rov, je nastala eksplozija, med katero so izgubili življenje trije rudarji, vsi doma iz okolice Tuzle.

* **Sreča v nesreči.** Te dni je vozil skozi Šoštanj Slemenikov tovorni avto iz Slovenjgradca slovenjgraške živinorejce na sejem bikov plemenjakov v Šmartnu ob Paki. Na velikem vozilu so imeli s seboj osem krasnih plemenjakov. Med živinorejci so bili tudi funkcionarji slovenjgraških živinorejskih društev. Vsega je bilo na avtu 10 ljudi. Malo pred sotesko v Penku je počila na sprednjem desnem kolesu pnevmatika. Šofer je to opazil, zavozil počasi na desno stran ceste, kjer je hotel avto ustaviti in zamenjati pokvarjeno pnevmatiko z novo. Bilo pa je že prepozno. Od deževja zrahljana zemlja se je ob robu ceste vdrla. Desna stran avta se je nagnila čez rob in trenutek nato se je nagnil ves avto navzdol na travnik. Zvrnil se je narobe, da so kolesa štrlela v zrak. Nekaj potnikov je v trenutku, ko je vozilo izgubljalo ravnotežje, poskakalo na tla, ostale pa je avto z živino vred pokopal pod seboj. Pri tem položaju je pripisati res samo sreči, da so ljudje odnesli zdravo kožo. Izpod prevrnjenega avta se je slišalo mukanje živine. Nesrečo je opazil g. Pokorn in telefonično obvestil Woschnaggovo tvornico, da je poslala nekaj delavcev na pomoč. Med tem so se ponesrečenci že rešili. Tudi živina je s svojo silno močjo toliko dvignila avto, da je mogla sama na prosto. Živalim se ni zgodilo nič hudega, le enemu biku je železje tako razmesarilo vrat, da so ga morali zaklati. Slovenjgraški živinorejci so veseli, da se je nesreča končala brez hujših posledic. Živali so kmalu pomirili in šli z njimi proti Šmartnemu. Tudi poškodbe vozila niso prehude.

* **Toča je pobelila zemljo.** Silna nesreča je zadela v nedeljo Velenje in okolico. Od šoštanjsko-škalske strani je okrog poldneva prihrumelo neurje in med bliskanjem in grmenjem je začela padati toča. Toča je v kratkem času pobelila vrtove in njive in napravila velikansko škodo. Najbolj je prizadeta smer Stara vas — Šmartno — Konovo.

* **Obstreljen vlomilec.** Nedavno ponoči so neznani tatovi skušali vlomiti kar na treh krajih v Kosezah pri Ljubljani, pa so povsod imeli smolo. Najprej so se priplazili na dvorišče nekega posestnika ob banovinski cesti. Pa se je zaradi ropota, ki so ga povzročali, zbudila gospodinja in jih prepodila. Potem so šli k drugi hiši, kjer jih je spet prepodil gospodar. Pozno ponoči pa so se lotili Čarmanove gostilne. Ker so ropotali, jih je slišal lastnik gostilne Kosi. Vstal je in pogledal skozi okno. V temi je opazil tri postave, ki so se stiskale k vratom. Kosi se je brž oblekel, se oborožil s samokresom in stopil po stopnicah v pritličje. Potihoma je skočil do vežnih vrat, kjer je en vlomilec pravkar odstranil šipo in segel z roko po ključu v ključavnici na notranji strani. V tistem trenutku je Kosi pomeril in vlomilca od blizu ustrelil v roko. Vlomilec je zatulil in odskočil od vrat, ki jih je Kosi že naslednji trenutek odprl in se pognal za bežečimi vlomilci. Ti so jo ubrali proti gozdu. Nekaj časa so se držali ceste, nato pa so zavili čez travnike in njive. Kosi jih je zasledoval in še nekajkrat ustrelil za njimi. Tik pred gozdom je enega tudi dohitel in ga podrl, pa se mu je izmuznil in stekel za tovarišema v gozd. Naslednje jutro je Kosi ugotovil, da je enega vlomilca res obstrelil. Razvidno je bilo iz krvavih sledov na cesti in pa na travniku, čez katerega so zbežali v gozd.

* **Brat je ubil brata.** V Oseku v trojiški župniji se je zgodil hud zločin. V družini Kranerjevi v Oseku sta bila dva brata, Alojz in Vincenc. Pred nekaj leti, ko je bil Vincenc pri vojakih, je mati izročila posestvo sinu Alojziju. Ko se je Vincenc vrnil od vojakov, se čutil prikrajšanega. Zaradi tega je prišlo doma večkrat do prerekanj. Vincenc, katerega doma niso preveč radi videli, se je zaradi tega držal vedno bolj izven doma. Te dni zvečer se je Vincenc Kraner mudil pri posestniku Šoštariču, kjer je delal ves dan. Proti večeru je prišel k Šoštariču tudi brat Alojzij. Prišlo je kaj kmalu med bratoma do prepira. Ko je Vincenc videl, da postaja njegov brat nasilen, je zbežal. Brat je tekel za njim in ga dohitel na travniku blizu posestnika Pihlarja, kjer mu je zadal z nožem tri vbode. Preden so prihiteli ljudje na pomoč, je bil Vincenc že mrtev. Orožniki so sirovega brata še isti večer aretirali in ga oddali v zapore okrožnega sodišča v Št. Lenartu.

* **Vlom.** Nedavno je bilo vlomljeno v Novem svetu nedaleč od Hotedršice, toda že na italijanski strani, v hišo posestnika Tomažina, po domače Cajnarja. Vlomilec je vdrl v hišo, ko so domači bili na polju, in odnesel 11.000 lir in okoli 1000 dinarjev.

* **Postajno blagajno je ukradel.** Na železniški postaji v Osluševcih je neznan tat iz pisarne ukradel železno blagajno, v kateri je bilo 1081 dinarjev. Tatvina je bila izvršena takole: Zvečer je paznik Križaj Anton, ki je bil v pisarniškem prostoru, šel za nekaj trenutkov na prosto. Ko se je spet vračal v pisarno, je na pragu zapazil neznanega moškega, starega 35 do 40 let. Med tem ko je paznik vstopil v pisarno, ga je neznanec vprašal, kdaj pojde vlak proti Mariboru. Paznik mu je odgovoril, a neznanec je vrata zaloputnil in paznika zaklenil v pisarniške prostore. Kmalu potem je prišel na postajo paznikov znanec Pinterič Franc iz Zamušanov pri Sv. Marjeti, ki ga je Križaj prosil, naj mu odpre vrata. Tat je bil med tem že izginil bog ve kam. V železni blagajni so bili poleg denarja knjige in razni tovorni listi.

* **Vlom v vilo v Polhovem Gradcu.** Te dni so neznani vlomilci obiskali vilo trgovca Romana Goloba v Polhovem Gradcu in odnesli velik kup posteljnine, perila, obleke in pribora.

* **Dekleta izginjajo.** Hčerka nekega posestnika z Dvora pri Žužemberku, ki je bila v šoli v Ljubljani, je neznano kam izginila, da ni sledu o njej. Istotako je odšlo neznano kam neko dekle iz Rumanje vasi, ki je služilo v Ljubljani. Pripovedujejo, da so domači prejeli pismo iz Kotora, v katerem jim piše, da je spremenila službo in da se ne vidijo prej kakor nad zvezdami. V obeh primerih utegnejo imeti vmes svoje umazane prste trgovci z dekleti. Dasi časniki večkrat svare dekleta pred vsiljivimi tujci, ki ponujajo dobre in lahke službe, se vendar še vedno dobe lahkovernice, ki sedajo na lim zvodnikom in verjamejo lepim besedam.

* **Velik vlom v Št. Pavlu pri Preboldu.** V noči na četrtek so neznanci vlomili v trgovino in trafiko Nade Cvenklove poleg župne cerkve v Št. Pavlu pri Preboldu. Vlomilci so odnesli za 6000 din kolkov, za 6000 do 7000

din tobačnih izdelkov, večjo količino manufakturnega blaga in 1200 din gotovine. Škoda znaša okrog 20.000 din in ni poravnana z zavarovalnino. Domači so o vlomu obvestili orožnike in prosili celjsko policijo za pomoč. Šef kriminalnega oddelka celjske policije nadzornik g. Savec se je odpeljal s policijskim psom v Št. Pavel. S sodelovanjem orožnikov je posnel več prstnih odtisov in na razmočeni zemlji sledove bosih nog. Sledovi kažejo, da so izvršili zločin trije moški. Policijski pes je našel sled in ji nekaj časa sledil, potem pa je sled izgubil, ker so bili radovedneži že prej razteptali zemljo in s tem nehote zabrisali sledove zločincev. Kaže, da so se vlomilci po vlomu odpeljali s kolesi.

* **Štirje meseci za tatvino kolesa.** 28 let stari Lovrenc Starovašnik iz Podstudenca je nekemu Filipu Šimencu ukradel kolo, ki ga je doma takoj razstavil. Najbrže si je hotel nabrati majhno zalogo delov, s katerimi bi doma izdeloval »nova« kolesa. Ko so ga orožniki aretirali, je tatvino priznal. Pred sodniki je prejel štiri mesece.

* **Litijski vlomilci v zaporu.** V Litiji in okolici je bilo v zadnjem času poizkušenih in izvršenih več vlomov. Nedavno je bil poizkušen vlom v Pregljevo trgovino na Glavnem trgu, pri katerem je neznan vlomilec nameril revolver na sodnega svetnika g. Huterja, ki ga je pri vlomilskem poslu zasačil. Takrat se je vlomilcu posrečilo pobegniti. Litijski orožniki pa so to vlomilsko zadevo vzeli prav resno v roke in se jim je posrečilo, da so v kratkem času vso vlomilsko tolpo spravili za zapahe. So to sami mladoletni potepini.

* **Nevaren vlomilec prijet.** Te dni sta dva neznanca vlomila v Vrheh nad Kandršami v hišo neke vdove, ki pa je pričela vpiti. Prihiteli so sosedje in prijeli 25letnega Jekoša Karla, doma iz Lok pri Zidanem mostu, med tem ko se je drugemu vlomilcu posrečilo pobegniti. Poklicani orožniki z Vač so aretirali zlikovca, ki ga naše oblasti že dolgo iščejo. Jekoš je izdal ime svojega pajdaša, ki se piše baje Sajevic. Jekoš je priznal več vlomov.

* **Žerjavico sta položila spečemu tovarišu za vrat.** Dogodek, ki se je pripetil lani v neki gostilni v Bodislavcih, je obravnaval mariborski mali kazenski senat in obsodil 29letnega delavca Josipa Vrbnjaka na štiri mesece strogega zapora, 21letnega posestnikovega sina Franca Šrola pa na tri mesece strogega zapora pogojno na tri leta, ker sta spečemu tovarišu Karlu Vavpotiču položila za šalo žerjavico za vrat, levo roko in levo nogo, tako da so Vavpotiča morali prepeljati v bolnišnico.

* **Uboj v Lubežu.** V Lubežu, občina Dole pri Litiji, so v nedeljo pozno v noč popivali v neki gostilni vaški fantje, med njimi posestnikov sin France Pograjc iz Lubeža. Kmalu je nastal hud prepir. Zabliskali so se noži in na bojišču je obležal Pograjc. Ranjenca so prepeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer mu pa niso mogli več pomagati. Orožniki so aretirali več pretepačev.

* **Velik vlom v ravnateljevo vilo.** Miha Mulej ne spada med novince v tatinski obrti. Odsedel je že hude kazni, a poboljša se ne. Z neko Kristino je lani vlomil v vilo ravnatelja dr. Gucklerja v Hrašah pri Begunjah. Odnesla sta iz vile vse vrednejše predmete. Mulej in Kristina sta tatvino priznala. Muleju je senat prisodil dve leti in pol robije, Kristini pa štiri mesece strogega zapora.

* **Sumljiv bolnik.** V celjsko bolnišnico je prišel te dni moški, ki je imel prestreljeni obe roki v zapestju. Izdal se je za brezposelnega pleskarja Mirka Seliča in povedal, da je pristojen v Rudnik pri Ljubljani. V roki mu je tičala krogla, ki so mu jo odstranili. Ker pa je trdil, da ga je po neprevidnosti obstrelil neki Anton Dermastja v Kranju s strašilno pištolo, je postala zadeva sumljiva, zato so izročili Seliča celjski policiji, ki je uvedla preiskavo.

* **Sam se je javil orožnikom.** V Spodnjih Dupljah pri Tržiču je Jakob Kavc v navalu jeze z nožem usmrtil svojega očima 53letnega Luko Markuna. Jaka Kavc ni mogel več prenašati, ker se je Luka Markun neprestano vsajal nad ženo, Jakobovo materjo, zakaj ima sina Jakoba in njegovo ženo na svoji domačiji. Ko je Jaka Kavc v soboto zjutraj z nožem sunil svojega očima, je takoj nato pobegnil v gozd. K ranjencu je bil poklican zdravnik dr. Pance iz Tržiča, ki je izprva sodil, da bo ranjenec sposoben za prevoz v bolnišnico. Toda že pri umivanju je Luka Markun izdihnil zaradi notranje krvavitve. Ko je Jaka Kavc izvedel, da je očim mrtev, je v soboto proti večeru sam prišel ves skesan domov. Tam so se ravno mudili orožniki iz Tržiča in Kavc se jim je mirno vdal. Odgnali so ga v preiskovalni zapor v Tržiču.

Za smeh in kratek čas

PRVA POMOČ

Možak: »Gospod doktor, jaz v sanjah zelo pogosto govorim. Kaj naj storim proti temu?«

Zdravnik: »Storiti ne smete ničesar, kar bi morali prikrivati svoji ženi.«

NAGLO NARAŠČANJE PREBIVALSTVA

Profesor: »Koliko prebivalcev šteje Kitajska?«

Dijak: »Kitajska šteje... šteje... (dregne soseda, da bi mu povedal).

Profesor: »Hitro odgovorite. Čim bolj boste oklevali, tem več bo imela Kitajska prebivalcev...«

PROTEST

Mihec: »Gospod učitelj je rekel, da je grdo, če hrošča ujameš in zapreš v škatlico.«

Tonček: »Tako, hrošča ne bi smel zapreti, mojega očeta so pa le lahko zaprli!«

PRETESNI ČEVLJI

Dama: »Ti čevlji me tako tišče, da ne morem v njih napraviti niti koraka.«

Prodajalec: »Oprostite, gospa, to so vendar isti čevlji, v katerih ste prišli.«

Popotnikova torba

35 letnica učiteljevanja

Ponikva, maja

Dne 6. maja je dopolnila 35. leto učiteljskega službovanja na Ponikvi zaslužna in spoštovana učiteljica gdč. Franja Vošnjakova iz zavedne narodne rodbine Vošnjakov v Celju. Kot 18letno dekle je prišla na Ponikvo, vzgajala rod za rodom, preživela med nami hude čase svetovne vojne, delovala neumorno za majsko deklaracije in doživela z nami čas narodnega osvobojenja.

V vseh 35 letih, ki jih je preživela med nami, je vedno in povsod podpirala napredna društva, s svojim delom izpodbujala mladino in ji dajala najboljši zgled vztrajnosti in požrtvovalnosti. Bila je soustanoviteljica Sokola in vseskozi marljiva članica uprave.

Ob njeni 25letnici učiteljevanja na Ponikvi jo je občina imenovala za častno občanko, da se ji tako vsaj malo oddolži za njene zasluge. Za svoje delo na prosvetnem področju je bila odlikovana z redom sv. Save. Ob njeni 35letnici ji želimo, da bi ostala še dolgo med nami čila in zdrava!

Z dimom se otepljemo slane

Gornja Radgona, maja.

Naša podružnica Vinarskega društva je še l. 1936. uredila na svojem področju obrambo proti pozebi v vinogradih in sadovnjakih z ustanovitvijo opazovalnih postaj in kurjenjem. Vse potrebne naprave je dala na razpolago banska uprava. Tako poslujejo od onega časa tri take postaje: na grajskem griču v Gornji Radgoni (na vinogradnem posestvu Clotarja Bouvierja) za Gornjo Radgono, Hercegovščak, Črešnjevce, Police, Aženski vrh in Plitvički vrh, na Kleinoscheggovem vinogradnem posestvu v Zbigovcih za Zbigovce, Orehovec, Orehovski vrh, Ptujsko cesto, Jančev vrh, Stavenski vrh in Ivanjski vrh, in slednjič pri banovinski trsnici na Kapeli za Kapelo, Radenski vrh, Murščak, Rožički vrh, Okoslavski vrh, Dragotinski vrh in druge kraje tam okoli.

Za primer nevarnosti pozebe opozarjajo vse tri navedene opazovalne postaje z enim strelom iz možnarja med 17. in 18. uro naj vinogradniki in posestniki pripravijo potrebno za kurjenje in kajenje. Ako se nevarnost poveča, sledita dva nadaljnja strela med 23. in 24. uro, kar je znak, da morajo biti zadnje priprave za kurjenje in kajenje dovršene. Ako pa nastopi mraz, oddajo vse postaje med 3. in pol 4. uro tri strele kot znak, da je treba začeti kurjenje in kajenje.

Ker ima obramba proti pozebi s kurjenjem in kajenjem pomen le tedaj, če vsi ogroženi delujejo vzajemno, je dolžnost vsakogar, da sodeluje. Kdor nima na razpolago katrana, ki je najučinkovitejše sredstvo, naj za kurjenje in kajenje uporablja mokro listje, vlažno dračje, slamo ali nov gnoj. Kurjenje pa se sme končati šele nekaj časa po solnčnem vzhodu. Ako nastopi proti jutru močnejši veter ali pa se nebo poprej zoblači, se lahko ognjišča pogasijo tudi prej. Važno je pač, da se gosta megla dima drži do solnčnega vzhoda. Dokler niso ledeni možje mimo, je pač nujno potrebno, da ima vsak pripravljeno vse potrebno za obrambo proti pozebi.

Pretekli petek je bil tak primer, da so morale te postaje opozoriti vinogradnike na nevarnost pozebe. Če se pri kurjenju posreči obdržati v vinogradu ali sadovnjaku gost dim, gotovo ni slane.

Iz Prekmurja

Oče je ubil sina. V Dolgi vasi blizu Lendave se je zgodila krvava rodbinska žaloigra. 75letni posestnik Josip Szabo je z nožem zabodel svojega 30letnega sina Ludvika. Sin je bil priden in je rad delal doma. Hotel se je pa oženiti in zato sta se z očetom zmerom prepirala. Med takim prepirom te dni je oče potegnil kuhinjski nož in zabodel sina. Ludvik je prepeljan v bolnišnico v Murski Soboti kmalu izdihnil.

Naši na tujem

Iz Neumühla (Nemčija) nam pišejo: Pred kratkim je naglo umrl priljubljeni rojak 62 letni Ivan Schwab. Doma je bil iz Leš pri Slovenjgradcu. V Nemčiji je živel 38 let. Pokojnik je bil vnet prijatelj in bralec »Domovine«. Na zadnji poti smo ga spremljali z dvema zastavama. Poleg rojakov so se udeležili pogreba tudi domačini. Na grob sta mu položili venca obe društvi. Zapustil je žalujočo ženo. Naj mu bo lahka tuja zemlja!

Iz La Machine (Francija) nam pišejo: Ni še dolgo od tega, ko nam je smrt ugrabila rojaka Zagožna Franca, že je bela žena spet terjala žrtev med nami. V rudniku se je smrtno ponesrečil Abram Karel, star komaj 32 let, doma z Blance. Na velikonočno soboto ga je zadela nesreča, a šele čez štirinajst dni je ubožec umrl za poškodbami. Kako je bil rajnki priljubljen med tukajšnjim prebivalstvom, je pričal njegov pogreb, katerega so se udeležili številni člani Društva sv. Barbare z zastavo, ki je zaplapolala v zadnji pozdrav društvenemu tajniku, Poljaki z zastavo, gospodje od tukajšnjega podjetja in drugi. Dragi Karel, bodi ti lahka tuja zemlja. Tvojim svojcem naše iskreno sožalje!

BANKA BARUCH

11, Rue Auber, Paris (9e)

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kurzu. Vrši vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64 — Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija, štev. 1458-66 Ned Dienst; Luksemburg: št. 5067, Luxembourg. Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

Ženski vestnik

Kako pomivamo posodo

Ni vseeno, kako pomivamo posodo, da pri tem posoda ne trpi in da so pomije dobre za živino. Preden začneš pomivati, poberi vse ostanke s krožnikov, skled in loncev v posodo, ki je za to pripravljena. V lonce, katerih se drži jed, nalij vode, da se odmočijo. Nato si pripravi vroče vode za pomivanje, in to v dve skledi, da v eni pomivaš, v drugi pa splahneš. Pomito posodo v mrzli vodi splahovati nima pomena, ker se na posodi mast samo strdi in se taka posoda tudi nerada da zbrisati ali posušiti. V tretjo skledo pa polagaj posodo, da se odcedi in malo osuši, in se tako da rajši zbrisati Če se je voda pri pomivanju shladila, jo malo odlij in dolij vroče vode, ker le v vroči vodi se da posoda lepo pomiti.

Pomivaj pa tako, da najprej pomiješ porcelanasto posodo, nato lesnino, kuhalnice, lesene krožnike, zatem jedilni pribor in šele nazadnje lonce. Črne lonce prej dobro od zunaj odrgni s časopisnim papirjem, da ne bo vsa voda sajasta. Lonce zribaj z drobnim peskom, da bodo vedno čisti tudi od zunaj.

Pri pomivanju imej vedno dve pomivalki, eno krpo, s katero pomivaš, a drugo, s katero ribaš s pomočjo peska. Peska ne imej v skledi, v kateri pomivaš, ker tak pesek ostane vedno masten in se tudi usmradi, ampak imej pesek v kakšni primerni posodi, ki jo po uporabi postaviš kam na suho, da se pesek dobro posuši

Ko si vso posodo umila, pobriši še štedilnik, operi pomivalke, umij skledo, v kateri si pomivala in jo dobro zbriši. Pomivalke izperi še v topli vodi in jih obesi sušit, da se ne usmradijo Nato si umij še roke, jih obriši in tedaj prični brisati posodo. Ko si vso posodo zbrisala, jo spravi takoj na svoje mesto. Brisače nato obesi, da se posuše. Zdaj pometi kuhinjo in jo prezrači. Nato si umij še enkrat roke, in če ti rade pokajo, jih namaži z glicerinom Šele tedaj, ko si vso kuhinjo pospravila, se loti drugega dela. Čista kuhinja naj bo ponos vsake gospodinje.

Za kuhinjo

Sirove rezine. Sedem dek sirovega masla mešaj v loncu, da se speni, potem primešaj dva rumenjaka, tri žlice kisle smetane, dva srednje debela kuhana in pretlačena krompirja, tri žlice naribanega bohinjskega sira in sneg dveh beljakov. Majhno pekačo namaži z mastjo, potresi z drobtinami in stresi pripravljeno zmes noter, jo razravnaj in peci približno deset minut do četrt ure. Počeno razreži na rezine in daj s špinačo k mesu na mizo

Krompirjeva torta. Mešaj sedem rumenjakov in sedem dek sladkorja v prahu, da se speni, potem primešaj sneg sedmih beljakov in nazadnje četrt kile kuhanega, pretlačenega, mlačnega krompirja. Posodo za torto dobro pomaži s sirovim maslom ali mastjo, posuj z drobtinami in stresi pripravljeno testo noter, lepo razravnaj in speci. Pečeno in hladno prereži, namaži s poljubno mezgo, zloži skupaj, po vrhu pa posuj s sladkorjem v prahu.

Praktični nasveti

Kadar kuhaš star krompir, prideni vodi, v kateri ga kuhaš, malo sladkorja. Tak krompir ima boljši okus.

Ko vrtne vijolice odcveto, jim razdelimo korenine in naredimo nove nasade. Nasadimo jih okrog gredic za obrobek. V teku leta se rastline dobro razrasejo in so lep obrobek, prihodnje leto pa dado obilo cvetja.

Kadar presajamo cvetlice lončnice, moramo stare cvetlične lonce dobro umiti s krtačo ali krpo, tako da odstranimo ves mah ali lišaj. Nove lončke pa je treba pred saditvijo dobro namočiti v vodi.

Gnezda rdečih mravelj na vrtu uničimo, če jih polijemo s kropom. Če pa to ni mogoče, posujemo dotična mesta, kjer se pojavijo, večkrat z lesnim pepelom.

Severno Ameriko je zajel vročinski val

Zadnjega aprila se je na vsej severnoameriški obali ob Atlantskem morju vročina nepričakovano vzdignila na 30 stopinj v senci. Dne prvega maja pa je tako narasla, da kaj takega v Ameriki niso doživeli že 50 let. Nenadna vročina je hudo prizadela ljudi, ki nanjo še niso bili pripravljeni. Zato ni čudno, da so morali mnogo ljudi prepeljati v bolnišnice, ker jih je zadela od vročine kap. Mnogo ljudi je tudi umrlo.

V tem letnem času je taka vročina v Zedinjenih državah nekaj nenavadnega. Najhujše je, da je vročinski val nastopil tako rekoč čez noč, ko je prejšnje dni znašala toplota samo 10 do 12 stopinj. Zato so ljudje v Ameriki še hodili precej zimsko oblečeni Vsa kopališča so še zaprta in nikjer se človek ne more pošteno ohladiti. Za prvi maj je bilo pripravljenih po ameriških velemestih mnogo majskih slovesnosti, toda velikanska vročina je vse proslave onemogočila. Ceste so tisti dan bile čisto prazne, ker se je vse skrivalo v senci in na hladnem.

Znanstveniki, ki se pečajo z vremenskimi izpremembami, si tega pojava ne znajo razložiti Uganka jim je, kako je mogoče, da je vročina pridrla kar čez noč V samem New Yorku so morali prepeljati v bolnišnico 200 ljudi Tudi iz Kanade, Grenlanda in Skandinavije poročajo, da se je te dni toplota zelo povečala.

Tudi lasje izdajajo zločince

Bolgarski kemiki so nedavno dokazali, da je mogoče s pomočjo enega samega lasu odkriti zločinca tudi po dolgih letih Varnostna oblastva po svetu se navadno v to svrho poslužujejo prstnih odtiskov, na Bolgarskem pa že od leta 1933. vsakemu aretirancu poleg prstnega odtiska in fotografije vzamejo tudi en las z njegove glave. Ta reč ima tole ozadje:

Nekega jutra v aprilu leta 1933. so v Sofiji našli umorjenega dr. Gavrilova, bivšega odvetnika, ki se je pečal tudi z oderuštvom Poleg vsega tega je imel mož mnogo ženskih znanj in je bil tudi v politiki znan Morilec ni na kraju zločina pustil nobenih sledi, po katerih bi ga bila policija lahko začela iskati V roki umorjenega pa so našli en koder las Sklepali so, da je ta las umorjeni izpulil morilcu z glave, ko sta se borila za življenje in smrt.

Zaradi tega edinega lasu je sofijska policija naročila policijskim postajam po vsej državi, naj poslej vsakemu osumljencu izpulijo po en las in ga pošljejo v Sofijo Sodni kemik je namreč izjavil, da je las vsakega človeka drugačen. Vsak človek ima vsaj malce drugačne lase, če jih znanstvenik ogleduje. In res so začeli od vseh strani pošiljati v Sofijo lase vseh vrst. Čeprav je bila to velika novost in so se ljudje norčevali iz tega, vendar oblastva niso odnehala

Bolgarski listi so se zaradi tega norčevali iz policije in prinašali zasmehljive slike pravnikov, učenjakov in policijskih uradnikov, ki s povečevalnim steklom v rokah vsem Bolgarom preiskujejo lase na glavi. To je trajalo dolgih pet let ne da bi bila policija mogla reči, da je dobila pravi las, ki je bil tak kakor oni v roki umorjenega dr Gavrilova Pred kratkim pa je prišla v Sofijo pošiljka z lasom, ki so ga spet natančno pregledali in ugotovili, da je podoben onemu lasu.

Pred kratkim je bil namreč aretiran neki Vladimir Vilkov, ki je bil osumljen, da je ponarejal listine Pa tudi temu so izpulili las in ga poslali kemiku, ki je dognal, da je to iskani las. Bil je torej las že pet let iskanega morilca

S tem pa še ni bilo vse doseženo. Sofijska policija se je namreč zavedala, da Vilkova noben sodnik ne bo obsodil zaradi umora, če bo policija dokazovala njegovo krivdo samo s tistim lasom Zato se je poslužila zvijače, ki je dovedla Vilkova do tega, da je kar gladko priznal, da je leta 1933 res umoril dr. Gavrilova. S tem je bilo dokazano, da je bil poizkus sofijskega kemika pravilen

× **Kralj v tretjem razredu.** Detektivi, ki so imeli nalogo paziti na varnost belgijskega kralja za časa njegovega bivanja v Švici, so pred dnevi zaman preiskali vse vagone I. in II. razreda v brzem vlaku, ki je privozil na baselsko postajo. Bili so že obupani, da jim je vladar ušel, ko so ga iztaknili v nekem kupeju III. razreda. Bil je brez prtljage, s seboj je nosil samo nahrbtnik z najnujnejšimi potrebščinami.

× **Največja bolnišnica na Balkanu.** Bolgarski kralj Boris in kraljica Ivana sta 1. maja otvorila v navzočnosti vseh članov vlade bolnišnico kraljice Ivane v Sofiji, ki predstavlja največji zavod svoje vrste na Balkanu. V bolnišnici je zaposljenih 39 zdravnikov in zraven še sedem specialistov za zobe.

× **Habsburžana preganjajo.** Dunajska oblastva so razglasila pregon nad 20-letnim vojvodo Feliksom Habsburškim, ki je pobegnil iz dunajske vojaške akademije in s seboj odnesel razne habsburške rodbinske dragocenosti, ki po novih odredbah kakor vse ostalo habsburško premoženje pripadajo državi.

× **Japonci iščejo 2400 nevest za naseljence v Mandžuriji.** Japonci močno delajo na tem, da bi se v Mandžurijo naselilo čim več Japoncev. V ta namen so ustanovili posebno mandžursko naseljevalno družbo, ki bo te dni poslala z Japonskega spet čez 2000 novih japonskih kolonistov. Ker pa je premalo, da bi se v Mandžurijo selili le japonski moški, je ta družba v tokijskih listih priobčila oglas na celi strani. V tem oglasu kliče družba mlade Japonke, naj se oglasijo, katera bi hotela vzeti za moža madžurskega naseljenca in ga spremljati tjakaj. V oglasu je rečeno, da tako pride do moža 2400 mladih japonskih deklic

× **Skrivna protiboljševiška radijska postaja v Prusiji.** Po vesti nekega londonskega lista se je angleškim radijskim strokovnjakom posrečilo odkriti kratkovalovno postajo, ki že dalje časa deluje proti Stalinu in sedanji ruski vladavini. Ti radijski strokovnjaki so ugotovili, da je ta skrivna radijska oddajna postaja v Vzhodni Prusiji. Ne navajajo se pa v poročilu podrobnosti glede postopka, kako se je posrečilo dognati kraj te radijske postaje.

× **Za 20 milijonov lir dragocenosti je zgorelo.** Kakor smo že poročali, je zgorelo veliko italijansko letalo, ki se je z 19 svati vračalo iz Albanije v Italijo. Zdaj se je izvedelo, da je z ljudmi vred zgorel tudi veliki zaklad biserov, demantov in drugih dragocenosti, ki jih je albanski dvor poslal nazaj raznim pariškim in dunajskim trgovcem. Ti so namreč zbrali za albanskega kralja celo zbirko dragocenosti, da si iz njih izbere darilo za svojo nevsto. Česar si ni izbral, je vrnil. In prav nesrečno letalo je neslo blago nazaj. Zdaj je vse skupaj žrtev hude nesreče.

× **Truplo Kare Mustafe so našli.** Blizu Odrina v evropski Turčiji so odkrili dva stara grobova. V enem izmed njiju je, kakor pravijo, pokopano truplo slovitega turškega vojskovodje Kare Mustafe, ki je poveljeval turški vojski pri obleganju Dunaja.

× **Srebrna gora v Boliviji.** To je 1700 m visoka gora Cerro de Potosi, kjer kopljejo srebrno rudo že od 17. stoletja. Rudnik je dal doslej za neštete milijarde srebra.

Din. 40.000.-
denarnih NAGRAD

H kateri točki navodila o uporabi Radiona spada posamezna slika?

Navodilo za pranje z Radionom, ki je tiskano na hrbtni strani vsakega zavitka, ima 6 točk. Potrebno je, da točno doženete, katere točke Radion navodila predstavljajo te slike. Vzemite v roko zavitek Radiona in prečitajte pazljivo vsako točko navodila, pa ga primerjajte s temi slikami. Nato vnesite v prazne kroge na teh slikah številko tiste točke, ki po Vašem mnenju spada k posameznim slikam. Napišete v spodnjem desnem kotu tega oglasa čitljivo Vaše ime in natančen naslov. Izrežite cel oglas in ga pošljite kot tiskovino v odprti kuverti frankirano s 25 para brez vsakega drugega obvestila na: Jugoslavensko d. d. Schicht-Lever, oddelek reklama, Osijek.

POZOR: Poslednji rok za vpošiljatev je 31. maj.

1. nagrada	Din.	10.000.-
2. nagrada	„	5.000.-
3. nagrada	„	3.000.-
4. nagrada	„	2.000.-
200 nagrad po	„	100.-

Skupaj Din. 40.000.- za pravilno rešitev!

Ugotovitev pravilnosti rešitev, žrebanje in delitev dobitkov izvrši posebna ocenjevalna komisija, katere člani so:

Dr. Mato Perić, kr. javni notar
Kamilo Krvarić, direktor „Hrvatskega Lista"
Inž. Ante Safner, direktor Jugosl. d. d. Schicht-Lever
Dragan Gregurović, šef reklame Jugosl. d. d. Schicht-Lever

Glavni dobitniki bodo objavljeni 19. junija.

Navodilo o uporabi obeta pri nagradnem tekmovanju dobitek, točna izpolnitev istega pa prinaša uspeh pri pranju perila!

RADION
pere sam – pere prizanesljivo

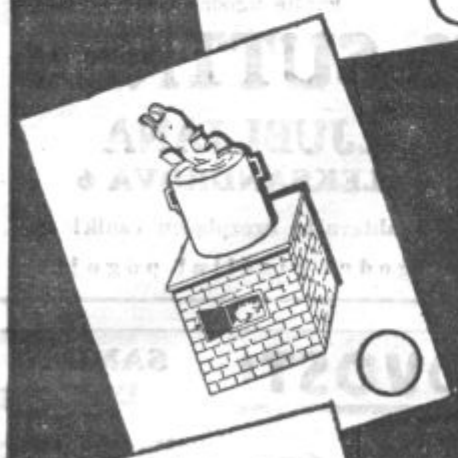

Ime in priimek: _____
Kraj: _____
Ulica in številka: _____
Banovina: _____

18

Radio Ljubljana

od 15. do 22. maja

Nedelja, 15. maja: 8.00: Vesel nedeljski pozdrav: Jožek in Ježek, vmes plošče. 9.00: Napovedi, poročila. 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve. 9.45: Verski govor (dr. Vilko Fajdiga). 10.00: Koncert radijskega orkestra. 11.00: Otroška ura: Čarobne goslice. 11.30: Prenos promenadnega koncerta vojaške godbe iz Zvezde. 12.30: Poskočni napevi (plošče). 13.00: Napovedi. 13.20: Gregor Gabrijel igra na harmoniko. 17.00: Kmetijska ura: Rejci malih živali (Inkret Alfonz). 17.30: Koncert lahke glasbe. 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Mesečni kulturni pregled. 19.50: Prenos šmarnične pobožnosti iz cerkve sv. Petra v Ljubljani. 20.30: Slovenske narodne ob spremljevanju radijskega orkestra (sodelovali bodo Dragica Sokova, Vida Rudolfova in Akademski pevski kvintet). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Za dobro voljo (radijski orkester).

Ponedeljek, 16. maja: 12.00: Vsakemu nekaj (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Iz opernega sveta (plošče). 14.00: Napovedi. 18.00: Zdravstvena ura: Kako se zaščitimo pred napadi iz zraka (dr. Ladislav Klinc-. 18.20: Fibich: Šarka, fantazija (plošče). 18.40: Kulturna kronika: Zofka Kvedrova — v spomin na 60 letnico njenega rojstva (prof. Marja Boršnikova). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Ali Paša Rizvanbegović in vstaja Hercegovcev l. 1851. (Ahmed Muradbegović, književnik). 19.50: Zanimivosti. 20.00 Koncert klasikov in romantikov (radijski orkester). 21.10: Koncert klavirskega kvarteta (Slavko Korošec, Ivan Trost, Gustav Müller, Herbert Svetel). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: V oddih (radijski orkester).

Torek, 17. maja: 11.00: Šolska ura: Pokrajinska oddaja iz Št. Jurja pod Kumom (izvajala bo ljudska šola; vodila bo Boža Kmeclova. 12.00: Priljubljeni napevi (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. 14.00: Napovedi. 18.00: Iz devete dežele (plošče). 18.40: Judovstvo v novi dobi (Fran Terseglav). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Valtazar Bogišić — ob 30 letnici njegove smrti (dr. Miloš Mladenović). 19.50: Zabavni zvočni tednik. 20.00: Koncert češke glasbe (radijski orkester). 21.00: Pevski koncert Ladislava Rakovca in Valerije Heybalove (pri klavirju profesor Lipovšek). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Ura lahke glasbe.

Sreda, 18. maja: 12.00: Za dobro voljo (plošče). 12.45: Poročila: 13.00: Napovedi. 13.20 Šramel »Štirje fantje«. 14.00: Napovedi. 18.00: Mladinska ura: Opazuj in poskušaj (prof. Miroslav Adlešič). 18.20: Pomladni zvoki (plošče). 18.40: Dolenjska mesta v prvi polovici 19. stoletja (prof. Janko Jarc). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Prva zbirka slovenskih pesmi in njeni avtorji (Matija Bravničar iz Ljubljane). 19.50: Uvod v prenos. 20.00: Prenos opere iz gledališča v Ljubljani (v I. odmoru glasbeno predavanje, v II. napovedi, poročila).

Četrtek, 19. maja: 12.00: Zbor. glasba (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. 14.00: Napovedi. 18.00: Iz neznanih operet (radijski orkester). 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Predavanje ministrstva za telesno vzgojo naroda. 19.50: Zabavna črtica (Fran Lipah. član gledališča). 20.00: Štirje glasbeni profili (radijski orkester). 21.00: Klavirski koncert prof. Lipovška. 22.00: Napovedi. poročila. 22.15: Koncert plesne glasbe (plošče).

Petek, 20. maja: 11.00: Šolska ura: Po Grškem (Julija Šušteršičeva). 12.00: Iz naše domovine (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. 14.00: Napovedi. 18.00: Lucienne Boyer poje (plošče). 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Spor Dubrovčanov z rusko carico Katarino II. (Arsen Vencelides, književnik). 19.50: O mednarodnem gimnastičnem nastopu v Ljubljani. 20.00: To in ono (plošče). 20.30: Mozartova ura (sodelovali bodo Vekoslav Janko, Svetozar Banovec in radijski orkester). 22.00: Napovedi, poročila. 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 21. maja. 12.00: Zveneči ringaraja brez konca in kraja (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Zveneči ringaraja (plošče). 14.00: Napovedi. 18.00: Prenos promenadnega koncerta. 18.40: Strokovno šolstvo gradi temelje načrtnemu gospodarstvu (inž. arh. Rado Kregar). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Tragično navdahnenje Filipa Višnjića (Stanislav Vinaver, književnik). 19.50: Pregled sporeda. 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzi Kuhar). 20.30: Preljubi mesec maj (V. večer muzikomedijantov). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Za konec tedna (radijski orkester).

DOBRA RAČUNARICA

Urša: »Pomisli, Špela, včeraj sem presenetila moža, ko je poljubljal služkinjo. Za kazen mi je moral kupiti dve pomladni obleki.«

Špela: »Služkinjo si seveda takoj odpustila.«

Urša: »Kaj še! Še dve večerni obleki potrebujem!«

Mali oglasi

PRODAM POSESTVO,

ki meri tri orale. Solnčna stran. Cena 12.000 dinarjev. Jakob in Jožefa Pušnik v Trobendolu št. 41, pošta Sv. Rupert — Št. Jurij ob južni železnici.

SPOZNATI ŽELIM

gospodično blizu Ljubljane, kmečko dekle, 22 let staro. Ponudbe pod »Ženitev«. Naslov pove uprava »Domovine«.

TRI PRIJATELJICE LEPE SLOVENKE

prva 22 let stara (30.000 din dote), druga 24 let stara (70.000 din dote) in tretja 25 let stara (50.000 din dote), bi se poročile s Slovenci posestniki ali obrtniki, tudi v tujini. Pojasnila daje »Anka«, Zagreb, Duga 1.

2500.— DIN

potrebujete, da zaslužite 1000 dinarjev mesečno doma. Dopise: »Anos«, Maribor, Orožnova 6.

HIŠO TRISTANOVANJSKO

s sadonosnikom in 3 in pol orala zemlje prodam. Sv. Miklavž pri Mariboru štev. 67.

PRIDNO KMEČKO DEKLE

sprejmem za razna kuhinjska in hišna dela. Gostilna Angelca, Ježica.

ZDRAVSTVENE IN POUČNE KNJIGE

Zablode ljubavnega življenja 20 din; Veliki vsevedež 28 din; Spisovnik ljubezenskih pisem, veliki 30 din, mali 24 din; Sanjska knjiga, vedeževanje iz kart, velika 38 din; Godčevski katekizem 25 din; Kako se žena obvaruje spočetja nosečnosti 36 din. — Razpošilja po povzetju Polajnec, Ljubljana-Moste, Bavdkova 2-I.

KOLESA

prvovrstnih znamk skoraj popolnoma nova

ŠIVALNI STROJI

Singer, Pfaff in drugi pogrezljivi, ki štikajo in stopajo ter

OTROŠKI VOZIČKI

najnovejši modeli po zares nizkih cenah naprodaj v Ljubljani pri »Prometu« (nasproti križanske cerkve).

SAMEC

star 33 let, srednje postave, 70.000 din gotovi, se želi poročiti z gospodično ali mlado vdovo z enim otrokom, ki bi posedovala hišo z gostilniško obrtjo, najrajši na Gorenjskem ali v Trbovljah. — Ponudbe na ogl. oddelek »Domovine« pod »Holandski tulipan«.

Pomlad! **Leto!**

OSTANKI

iz mariborskih tekstilnih tovarn

pristnobarvni, brez napak, noben kos izpod 2 m in sicer:

Paket »Serija H« z vsebino 16—21 m prima oxfordov, cefirjev, touringov in frenžev za posebno močne moške srajce v najlepših vzorcih.

Paket »Serija M« z vsebino 16—21 m pralnega blaga za ženske obleke in dečve, kretona in druka za predpasnike, delena, krepa in polsvile za bluze in obleke v izbrano lepi sestavi

Paket serijo H in M pošiljam tudi mešano, torej vsakega pol. **Vsak paket poštnino prosto** za znižano ceno din 130.—.

Paket »Serija Z« z vsebino 3—3.20 m dobrega sukna za moško obleko, damski kostum oziroma plašč in sicer: Z-1 130.—, Z-2 160.—, Z-3 250.— din zadnji dober kamgarn, isti v modri in črni barvi din 275.—. Cela podlaga za moško obleko po kakovosti din 80.—, 100.— in 120.—.

Neprimerno vzamem nazaj in zamenjam. Nešteto priznanj odjemalcem na razpolago, zato pišite še danes na razpošiljalnico »KOSMOS«, Maribor, Kralja Petra trg. Trgovcem popust!

KOLESA ZNAMKE »AXO«

v prvovrstni kvaliteti in lepi izdelavi kupite ugodno pri

H. SUTTNER

LJUBLJANA

ALEKSANDROVA 6

Zahtevajte brezplačen cenik!

Ugodni plačilni pogoji.

NOVOST!

SAMO DIN 49.50

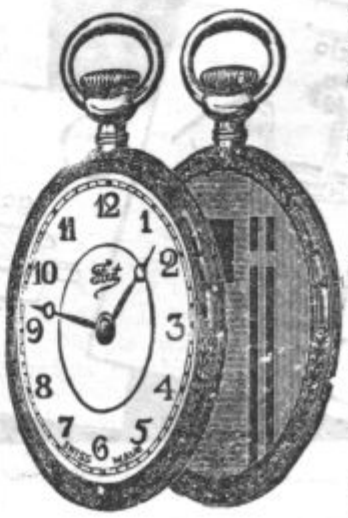

Št. 62.300 Anker-ura pravi švicarski stroj. Dobra kvaliteta, lep kromiran okrov s pismeno garancijo

Din 49.50

Štev. 62.301 ista z osvetljenimi kazalci in številčnico

(Radium)

Din 59.50

Zahtevajte cenik, ki vam ga pošlje zastonj in poštnine prosto

H. Suttner

Ljubljana 6

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Izdaja za konzorcij »Domovine« Adolf Ribnikar. Urejuje Filip Omladič. Za Narodno tiskarno Fran Jeran.